

POROČILO
o uresničevanju družbenega plana
občine Ljubljana-Šiška
za obdobje 1981—1985
v letih 1981, 1982, 1983
z oceno možnosti razvoja v letu 1984

I. TEMELJNI CILJI IN USMERITVE GOSPODARSKEGA RAZVOJA

Družbenoekonomski odnosi so se v letih 1981—1983 bistveno razlikovali od odnosov v obdobju, v katerem smo sprejemali družbeni plan za to srednjeročno obdobje. Namesto poglobljenega samoupravnega in dogovornega urejanja temeljnih vprašanj v družbeni reprodukciji je bilo potrebno zaradi krize svetovnega gospodarstva, napetih političnih odnosov med obema blokoma in zaradi protislovij v hitrem razvoju naše družbe uporabiti tudi intervencijske državne ukrepe. Vse to dokazuje, da je premalo prisotna zavest o nujnosti skladnejšega in enakomernejšega razvoja med panogami in republikami, da je premalo zavesti o nujnosti samoodpovedovanj in avtokontroli neproduktivne potrošnje in potrebni socialistični solidarnosti in vzajemnosti. Ostanke potrošniškega načina življenja so pripeljali tako daleč, da je bila nujna vrsta restriktivnih administrativnih ukrepov, ki pa so s svojim neselektivnim in linearnim delovanjem povzročili dodatne motnje.

Ne glede na to, da je gospodarstvo občine, v celoti vzeto, doseglo v tem obdobju zelo dobre rezultate in da so se v družbenih dejavnostih programi skoraj v celoti ohranili, čeprav tudi na račun osebnih dohodkov delavcev, moramo v zadnjih dveh letih tega srednjeročnega obdobja računati s posledicami nujnih ukrepov za odpravo disparitete cen, nelikvidnosti, izgub in prekomerne porabe. Zato bomo lahko zastavljene cilje dosegli le ob povečanem vključevanju v mednarodno delitev dela in omejitvi vseh vrst porabe, z združevanjem dela in sredstev in ob čimprejšnjem spoznanju, da je izhod mogoč le z opiranjem na lastne sile in v okviru razpoložljivih sredstev. Ob krepitvi zavesti po nujnosti spoštovanja zakonitosti bo manj potreb po administrativnem vmešavanju države in ekonomske zakonitosti bodo lahko v večji meri samodejno uravnale tista področja, kjer princip reguliranja ni potreben.

Okrepiła se je vloga občine kot komune in dela komunalnega sistema v Ljubljani. Delegatska skupščina postaja vedno bolj mesto dogovarjanja in razreševanja perečih in aktualnih vprašanj.

V spremenjenem in dopoljenem planu za obdobje 1981—1985 so bili predvideni naslednji cilji gospodarskega razvoja:

— realna rast družbenega proizvoda	1,0
— rast industrijske proizvodnje	2,0
— rast zaposlovanja	1,0
— rast izvoza	11,0
— rast uvoza	1,0

Pot do doseženih ciljev gospodarskega razvoja je bila mnogo težja kot je bilo predvideno v družbenem planu.

Osnovne usmeritve, opredeljene z družbenim planom — boljše gospodarjenje in doseganje ugodnejših rezultatov v ekonomskih odnosih s tujino, združevanje dela in sredstev za izboljšanje strukture gospodarstva in večjo finančno učinkovitost ter predvsem večji konvertibilni izvoz ter obvladanje vseh oblik porabe so delovni ljudje in občani izvajali v nestabilnih gospodarskih in tržnih razmerah.

Pri spremljanju gibanja družbenega proizvoda ugotavljamo, da je realni družbeni proizvod v letih 1981—1983

naraščal počasneje kot je bilo predvideno s planom (3,5 %), gibal pa se je v skladu z rebalansom družbenega plana (1 % letno). V letu 1982 je realni družbeni proizvod zaradi visokega porasta stroškov naraščal počasneje kot leta 1981, v letu 1983 pa je bila njegova rast vendarle nekoliko hitrejša kot v letu 1982, čeprav so cenovna razmerja med surovinami in reprodukcijskimi materiali ter končnimi proizvodi za gospodarstvo šiške neugodna. To dokazuje tudi znatno hitrejša rast industrijske proizvodnje, ki je v posameznih letih s svojo rastjo močno preseгла rast realnega družbenega proizvoda.

Ker ustvarja industrija ca. 68 % družbenega proizvoda občine, ob tem pa se je število zaposlenih povečalo v gospodarstvu v povprečju za 2 %, lahko ugotavljamo, da se je povečala tudi družbena produktivnost, čeprav izmaličeni tržni odnosi v direktni primerjavi med rastjo družbenega proizvoda in rastjo zaposlenih tega ne potrjujejo. Predvidevamo, da bo v letu 1984 in 1985 uresničena načrtovana višina rasti družbenega proizvoda, vendar nikakor ne na račun domačega trga, temveč le v primeru uspešnega vključevanja v mednarodno delitev dela. To bo odvisno predvsem od prilagajanja proizvodnih programov izvozni usmeritvi, hitrejšega uvajanja sodobnih tehnoloških postopkov in povečanja produktivnosti, učinkovitejše izrabe delovnega časa, domačih surovin in obstoječih zmogljivosti. Zato bo potrebno dosledno varčevanje z vsemi vrstami materiala in energije, potrebno bo uvajati večizmensko delo, izvesti modernizacijo in rekonstrukcijo v tistih organizacijah združenega dela, ki delajo za izvoz in imajo zagotovljene domače surovine in reprodukcijski material.

Pri razdelitvi družbenega proizvoda so bila uresničena globalno dogovorjena razmerja — delež sredstev za osebne dohodke in skupno porabo delavcev se je znižal, zvišal pa se je delež sredstev za reprodukcijo. Ob hitrem povečevanju cen so se realni osebni dohodki v vseh treh letih tekočega srednjeročnega obdobja zniževali.

Zaposlovanje se je v letu 1981 umirjalo, leta 1982 pa se je s prenosom sedežev nekaterih večjih organizacij združenega dela v občino povečalo za 2,8 %. Iz istega razloga kot v letu 1982 in zaradi aktiviranja novih investicij je zaposlenost v letu 1983 za 0,6 % preseгла načrtovano višino.

Ocenjujemo, da bo v letu 1984 in 1985 število zaposlenih raslo po povprečni letni stopnji 1 %. Največ delovnih mest pričakujemo v gospodarstvu, obstajajo pa še neizkoriščene možnosti za zaposlovanje v samostojnem osebnem delu.

II. NALOGE NA GOSPODARSKEM PODROČJU

1. Ekonomski odnosi s tujino

Gospodarstvo, posebej še industrija, se je usmerilo v večji meri v izvoz. Doseženi so bili precejšnji uspehi (15 % družbenega bruto produkta je bilo ustvarjenega z izvozom). Zmanjšala pa se je tudi odvisnost od uvoza, čeprav z velikimi težavami. Organizacije združenega dela so izvajale družbene usmeritve povečanja konvertibilnega izvoza blaga tudi na ta način, da so preusmerile izvoz s kliniškega na konvertibilno področje.

V letu 1981 smo v republikah uvedli na področju spremljanja zunanje trgovine nov način zajemanja podatkov, zato nimamo neposredne primerjave z letom 1980. V letu 1982 se je izvoz blaga zmanjšal za 2 % v primerjavi z letom 1981, v letu 1983 pa se je povečal za 13,5 % in je bil po absolutni vrednosti na prvem mestu med slovenskimi občinami.

Izvoz blaga na konvertibilno področje se je v letu 1982 povečal za 3,2 % v primerjavi z letom 1981, v letu 1983 pa je bil izvoz večji za 30,5 % kot v letu 1982. Takšen porast, ki je enkrat večji od planiranega, je posledica zelo velikega angažiranja vseh dejavnikov na tem področju.

V letu 1982 se je uvoz blaga povečal za 18 % v primerjavi z letom 1981, v letu 1983 pa se je povečal za 1,9 %.

V strukturi uvoza blaga v letu 1983 predstavlja uvoz reprodromateriala 96,7 % (v letu 1982 94,4 %), uvoz opreme

	1981	1982	1983	I.—III. 84	Ocena	Po-	Planska dejavnost	
	1980	1981	1982	I.—III. 83	1984	vprečje	povprečje	
						1981—83	1981—1983	
Rast industrijskih proizvodov	7,7	5,5	9,9	4,0	3,5	7,5	2,0	5,7

2,1 % (v letu 1982 3,9 %) in uvoz blaga široke potrošnje 1,2 % (v letu 1982 1,7 %).

V letu 1982 se je uvoz blaga iz konvertibilnega področja povečal za 17 % v primerjavi z letom 1981, v letu 1983 pa je bil za 3 % večji kot v letu 1982, kar je več kot je bilo predvideno z resolucijo.

Uvoz blaga s konvertibilnega področja je bil v letu 1981 pokrit z izvozom blaga 101 %, leta 1982 z 89,1 % in v letu 1983 s 116,3 %.

Skupni blagovni izvoz se je v prvem trimesečju 1984 povečal za 26,6 % glede na isto obdobje v letu 1983. Izvoz blaga na konvertibilno območje pa je porasel za 32,9 % v primerjavi z istim obdobjem leta 1983.

Skupni blagovni uvoz pa je za 16,3 % manjši kot je bil v istem obdobju leta 1983. Uvoz blaga s konvertibilnega območja pa je bil večji za 33,5 % v primerjavi z istim obdobjem leta 1983, in to zaradi možnosti uvoza reprodukcijskega materiala na osnovi blagovnih kreditov iz leta 1983, ki so postali operativni šele letos. Predvidevamo, da se bo izvoz blaga na konvertibilno področje še povečeval, saj se v drugi polovici leta po dosedanjih izkušnjah vedno poveča. Povečanje uvoza iz konvertibilnega področja ne pričakujemo zaradi omejitev uvoza, bo pa odvisen od realiziranega izvoza.

2. Zaposlovanje in kadrovska politika

Kadrovska politika, načrtana v družbenem planu občine Ljubljana-Siška za srednjeročno obdobje 1981—1985, je v letih 1981—1983 temeljila na zakonih, družbenih dogovorih in samoupravnih sporazumih s področja kadrovske politike ter njihovem dograjevanju.

Skupnost za zaposlovanje, ki spremlja uresničevanje načrtane kadrovske politike v družbenih dogovorih in samoupravnih sporazumih je o stanju letno poročala delegatski skupščini oziroma njenim delovnim telesom in opozarjala na nepravilnosti pri njihovem izvajanju. Tudi v bodoče moramo doseči, da se bodo udeleženci družbenih dogovorov in samoupravnih sporazumov aktivno vključevali v njihovo dograjevanje in dosledno izvajanje. Ob obravnavi periodičnih in zaključnih računov bi morali v organizacijah združenega dela in skupnostih obravnavati tudi uresničevanje kadrovske politike.

Pri izbiri delavcev na odgovorne funkcije je koordinacijski odbor za kadrovska vprašanja pri predsedstvu OK SZDL Ljubljana-Siška upošteval določila družbenega dogovora o oblikovanju in izvajanju kadrovske politike na območju ljubljanskih občin. Pri kadrovanju za poslovodne funkcije so bile v tem obdobju napravljene letne ocene oziroma analize poslovnih kadrov, katere so obravnavala delovna telesa skupščine občine Ljubljana-Siška in izvršni svet kot tudi družbenopolitične organizacije na ravni občine. Pri izbiri kandidatov, ki ponovno kandidirajo za poslovodno funkcijo v isti organizaciji združenega dela, so samoupravni organi kot odločujoč kriterij upoštevali njihovo uspešnost v pretečenem mandatu, predvsem pri uresničevanju planov družbenoekonomskega razvoja, druž-

benih dogovorov in samoupravnih sporazumov, razvijanju samoupravljanja in uveljavljanju načel delitev po rezultatih dela.

Za izvedbo splošnih volitev v letu 1982 v skupščine družbenopolitičnih skupnosti in skupščine samoupravnih interesnih skupnosti so se začele priprave s politično akcijo družbenopolitičnih organizacij Ljubljana-Siška že konec leta 1980, za kar so bile opravljene kadrovske priprave za njihovo uspešno izvedbo, kakor tudi za izvedbo volitev funkcionarjev, ki jim je v letu 1984 potekel dvoletni mandat.

Kadrovska evidenca še ni v celoti dosegla namena, za kar je bila vzpostavljena, in jo moramo vključiti v enoten informacijski sistem.

Slabosti, ki še spremljajo uresničevanje kadrovske politike, kot so nenačrtnost, parcialno obravnavanje posameznih sestavin kadrovske politike, še vedno premajhna pozornost zagotovitve kadrov v dolgoročnih razvojnih usmeritvah, še vedno premajhen vpliv delavcev na kadrovsko politiko itd., bomo lahko premagali le z usklajeno aktivnostjo vseh nosilcev kadrovske politike. Pri tem se moramo tudi v bodoče zavzemati za strokovno usposobljene delavce v kadrovskih službah ter za njihovo stalno strokovno izpopolnjevanje.

Kot prednostno nalogo bi bilo potrebno v letu 1984 oziroma 1985 izpostaviti vzpostavitev analitičnega pregleda sedanjih in perspektivnih kadrov z območja občine za opravljanje odgovornih družbenopolitičnih, samoupravnih in poslovnih funkcij v občini in drugih družbenopolitičnih skupnostih ter priprave na splošne volitve 1986 v skupščine družbenopolitičnih skupnosti in skupščine samoupravnih interesnih skupnosti, katere se bodo predvidoma pričele že konec leta 1984.

V obdobju 1981—1983 je bila na področju zaposlovanja usmerjena osrednja pozornost racionalnemu in produktivnemu zaposlovanju, z vidika izvajanja socialne varnosti pa zaposlovanju iskalcev prve zaposlitve s poudarkom na zaposlovanju mladine, ki je dokončala šolanje. V letu 1983 smo evidentirali 364 nezaposlenih.

Z vidika zagotavljanja socialne varnosti je prejemalo z območja občine Ljubljana-Siška 111 oseb denarna nadomestila (v poprečju 9637 din), denarne pomoči pa 42 oseb. V razne programe dodatnega usposabljanja in pre-kvalifikacije je bilo vključenih 117 oseb z območja občine, v delo pa je bilo vključenih tudi 28 invalidnih oseb in 43 težje zaposljivih invalidov z različnimi telesnimi okvarami. Za vključevanje invalidov v ustrezne zaposlitve so pokazale posebno razumevanje zlasti delovne organizacije Unitas, Agrostroj, Iskra TOZD TV Pržanj in Avtomontaža.

Na osnovi realiziranih nalog, ki so bile že uresničene v izvajanju družbenega plana, lahko sklepamo, da se bodo osrednje vsebinske projekcije na področju zaposlovanja v glavnem uresničile. Že v letih 1984 in 1985 bo vedno večji problem zaposlovanja absolventov šol srednjega usmerjenega izobraževanja.

Povprečno število zaposlenih v občini Ljubljana-Siška

Področje dejavnosti	Povprečno število zaposlenih			Indeks 1983
	1981	1982	1983	
SKUPAJ	35.869	36.869	37.493	104,5
Samostojno osebno delo	1.342	1.374	1.433	106,8
Združeno delo — SKUPAJ	34.527	35.495	36.060	104,4
Gospodarstvo:	30.509	31.450	32.002	104,9
Industrija	19.153	19.450	19.831	103,5
Kmetijstvo	119	130	130	109,2
Vodno gospodarstvo	9	11	11	122,2
Gradbeništvo	2.171	1.884	1.571	72,4
Promet in zveze	1.861	2.175	2.255	121,2
Trgovina	2.815	2.815	2.905	103,2
Gostinstvo in turizem	779	789	814	104,5
Obrt in osebne storitve	1.573	1.534	1.498	95,2
Stanovanjsko-komunalna dejavnost	769	820	869	113,0
Finančne, tehnične in poslovne storitve	1.260	1.805	2.115	167,9
Negospodarstvo:	4.018	4.045	4.058	101,0
Izobraževanje, znanost in kultura	1.907	1.943	1.937	101,6
Zdravstvo in socialno varstvo	1.646	1.696	1.716	104,3
DPS, SIS in DPO	465	406	404	86,9

V šolskem letu 1983—1984 v občini Ljubljana-Šiška prejema štipendije iz združenih sredstev 198 štipendistov, dopolnilne štipendije pa 87 štipendistov. Poseben problem predstavlja tudi dejstvo, da ni zanimanja za kmetijsko panogo niti s strani učencev niti s strani delovne organizacije, ki za področje kmetijstva ni razpisala nobene štipendije. Prav tako vzbuja skrb dejstvo, da delovne organizacije niso razpisale štipendij za področje zdravstva, kulture, pedagoške, družboslovne in naravoslovno-matematične smeri.

V razdoblju od 1981 do 1983 je bila v naši občini 1,5 % povprečna stopnja rasti zaposlenosti. Najbolj se povečuje zaposlenost v samostojnem osebnem delu, kjer je povprečna stopnja rasti 2,2 %.

V gospodarstvu je zaposlenost dosegla 1,6 % stopnjo rasti, v negospodarstvu pa le 0,3 %.

2. Industrija

Industrija je v vseh treh letih tekočega srednjeročnega obdobja dosegla večji fizični obseg proizvodnje, kot je bilo predvideno. Kljub temu, da so imele organizacije izredne težave (preskrba z reprodukcijskim materialom, restriktivni ukrepi pri uvozu opreme), ugotavljamo, da se je ohranila predvsem zaradi izrednih naporov vseh delavcev dinamična rast in ni prišlo do stagnacije v proizvodnji, čeprav je v posameznih organizacijah združenega dela občasno sicer prihajalo do prekinitve oziroma ustavitve proizvodnje. Predvidavamo, da bodo organizacije združenega dela tudi v letu 1984 in 1985 z boljšo izkoriščenostjo že obstoječih kapacitet in z usposobitvijo novih industrijskih obratov dosegle načrtovano rast fizičnega obsega industrijske proizvodnje.

Težave pri oskrbi s surovinami in reprodukcijskim materialom se bodo nadaljevale in bo oskrbljenost industrije odvisna predvsem od porasta konvertibilnega izvoza, pa tudi tesnejšega poslovnega in dohodkovnega povezovanja v širši družbeni skupnosti.

Ob koncu prejšnjega srednjeročnega obdobja so organizacije združenega dela pripravile več kot 200 investicijskih programov za obdobje 1981—1985 v skupni predračunski vrednosti nad 24 milijard din, kar pa so bile nerealne želje brez zagotovljenih finančnih sredstev in brez družbene verifikacije.

Zaradi takega pristopa k planiranju investicije je bila potrebna intervencija družbe, ki naj bi omajala euforijo investiranja. V skladu s kriteriji družbenega plana so ustrezni organi pri preverjanju novih investicijskih programov upoštevali njihovo naravnost na dohodkovno in izvozno-uvozno uspešnost, na razvoj tehnološko intenzivnih panog, smotrno in racionalno porabo energije in surovin ter racionalno zaposlovanje. Prednost pri začetku izvajanja so imeli predvsem tisti investicijski programi, ki zagotavljajo devizno pozitivne učinke, tehnološko modernizacijo, odpravljanje ozkih grl v proizvodnji ter racionalizacijo proizvodnje.

Zaradi zoženih materialnih možnosti in upadanja akumulativne sposobnosti gospodarstva je investicijska aktivnost že v letu 1982 močno upadla in je potekala predvsem na naložbah, ki so jih pričeli graditi že v preteklem srednjeročnem obdobju.

To umirjanje investicijske dejavnosti v zadnjih nekaj letih nazorno prikazuje naslednji pregled po tekočih cenah:

Invest. v teku na dan	Gospodarstvo		Industrija	
	štev. objek.	celot. pred. vr. v 000 din	štev. objek.	celot. pred. vr. v 000 din
30. 9. 1980	96	5,881.381	32	2,980.165
30. 9. 1981	71	5,562.516	33	4,160.652
30. 9. 1982	59	5,458.264	33	4,612.395
30. 9. 1983	66	6,326.962	33	4,860.646

V letih 1981—1983 je bilo na območju občine pričelih le enajst večjih investicijskih projektov s predračunsko vrednostjo nad 100 milijonov din. Nosilci teh investicij so: Avtomontaža TOZD Tovarna vozil, ZPS Litostroj TOZD PUM, Iskra Center za elektrooptiko, Iskra IEZE TOZD Feriti, POZD Tiba, Color TOZD Smole, Aero TOZD Tovarna celuloze, Lesnina TOZD Gramex, Donit TOZD Filtri, Slovin Slovenija vino in Iskra IEZE TOZD Keramika.

Investicije teh investitorjev so bile družbeno verifisirane na podlagi investicijskih kriterijev, ki smo jih opredelili v družbenem dogovoru, s čimer smo hoteli zagotoviti dolgoročno strukturno preobrazbo gospodarstva. Investicijska aktivnost sredi srednjeročnega obdobja je pokazala, da se je prestrukturiranje gospodarstva v korist industrije postopoma uresničevala, saj so bile vse investicije (razen Lesnina TOZD Gramex) na področju industrije. Od teh pa je bila večina v industrijskih panogah, za katere smo ugotovili, da so razvojno obetavne. V prvih treh letih srednjeročnega obdobja so investitorji zaključili 19 večjih investicij. Od tega je 15 takih, ki so jih pričeli že v prejšnjem srednjeročnem obdobju, štiri pa so pričeli v tekočem srednjeročnem obdobju. Vse investicije so s področja industrije razen dveh (Metalka TOZD Skladišča in Integral, LPP).

Nosilci končanih investicij s predračunsko vrednostjo nad 100 mio din so bili: Avtomontaža, Iskra Center za elektrooptiko, Lek, ŽG Mostovna, Integral LPP, Litostroj TOZD PPO, Litostroj TOZD TVN, PAP, Donit TOZD Tesnit, Litostroj TOZD PUM, IMP IKO TOZD ITAK, Iskra Elektro-zveze, Iskra IEZE TOZD Magneti, Pivovarna Union, Avtomontaža, Iskra Center za elektrooptiko, Donit TOZD Storitvena dejavnost, Iskra IEZE TOZD Feriti, POZD Tiba, Metalka TOZD Skladišča in Integral LPP.

Eden izmed temeljnih ciljev razvoja v srednjeročnem obdobju 1981—1985 je postopno prestrukturiranje gospodarstva.

Proces prestrukturiranja gospodarstva v korist industrije se kljub velikim vlaganjem na tem področju ne uresničuje dovolj hitro. Delež industrije v ustvarjenem družbenem proizvodu gospodarstva se je od 67,6 % v letu 1980 povečal na 68,2 % v letu 1983.

Ugodnejše rezultate pa smo dosegli pri spremembah v strukturi industrije. Tako se je povečal delež razvojno intenzivne industrije na račun kapitalno in delovno intenzivne industrije v strukturi v industriji ustvarjenega družbenega proizvoda. Delež strojegradnje, elektroindustrije in elektronike ter kemične industrije, za katere smo tudi v družbenem planu opredelili, da se bodo z večjimi vlaganji hitreje razvijale, se je povečal od 52,8 % na 55 %, na račun zmanjšanja deleža kapitalno intenzivnih (33,9 % na 33,1 %) in delovno intenzivnih dejavnosti (13,2 % na 11,7 %).

Po podskupinah dejavnosti se je delež v družbenem proizvodu najbolj povečal v strojegradnji, proizvodnji električnih strojev in aparatov, predelavi kemičnih izdelkov, proizvodnji in predelavi papirja, proizvodnji končnih tekstilnih izdelkov in proizvodnji pijač. Takšne spremembe v industrijski strukturi so posledica velikih vlaganj ravno na teh področjih, kar je omogočilo hitrejšo gospodarsko rast in večje vključevanje ter boljše rezultate v mednarodni delitvi dela.

Ob upoštevanju, da vse aktivirane investicije iz let 1982 in 1983 še niso dale pravih rezultatov v letu 1983 in da so vse večje investicije v teku in predvidene nove investicije ravno na področju industrije, lahko trdimo, da se bo vpliv le-teh v naslednjih letih ugodno odrazil na prestrukturiranje celotnega gospodarstva in na pozitivne premike v strukturi industrijske proizvodnje.

Nosilci investicij v teku in novih programov ter zasnov so naslednje OZD: Color TOZD Premazi, Iskra Mikroelektronika v ustanavljanju, Color TOZD Smole, Aero TOZD Tovarna celuloze, Donit TOZD Filtri, Slovin Slovenija vino, Iskra IEZE TOZD Keramika, Litostroj, Lek TOZD Farmacija, Donit TOZD Laminati, Iskra Zmaj, Iskra Široka potrošnja TOZD TV Pržanj in Iskra Avtomatika.

4. Energija

Oskrbo z energijo skupno urejamo na nivoju mesta Ljubljane.

Oskrba z vsemi vrstami energije je bila v letih 1981 do 1983 sorazmerno dobra in v gospodarstvu ni bilo večjih redukcij. K temu so pripomogli tudi varčevalni ukrepi v organizacijah združenega dela, čeprav še niso izkoriščene vse možnosti.

Organizacije združenega dela iz območja občine so prešle na koriščenje zemeljskega plina v takem obsegu, kot je bilo zgrajeno plinovodno omrežje oziroma letni odjem je še večji kot je bilo predvideno (820 milijonov S m³).

Nekoliko več težav je bilo v oskrbi individualnih potrošnikov zlasti pozimi 1982/1983, medtem ko je v zadnjem času oskrba tudi na tem področju sorazmerno zadovoljiva.

Obstoječi viri financiranja razširjene reprodukcije ne zadoščajo za realizacijo vseh, za Ljubljano pomembnih naložb.

Z ustanovitvijo SIS za energetiko ljubljanskih občin je dosežen v Ljubljani kakovosten premik v smeri samoupravnega sporazumevanja. Zadovoljiva nadaljnja oskrba z energijo bo odvisna tudi od nadaljevanja že sprejetih družbenih akcij za varčevanje z energijo tako v gospodinjstvih kot v organizacijah združenega dela.

5. Kmetijstvo

V kmetijstvu je bil dan poudarek zlasti intenzivnejši družbeno usmerjeni pridelavi, večji tržnosti, dohodkovnemu povezovanju kmetijstva z živilsko industrijo in poglabljanju sodelovanja med KIT Kmetijsko zadrugo Medvode in kmeti.

Tržnost mleka v zasebnem sektorju se je povečala za 15 %, skupno pa v občini tržno pridelamo 6,5 milijonov litrov mleka. Nekoliko slabši so rezultati pri tržni vzreji klavnega goveda v zasebnem sektorju, medtem ko so v družbeni proizvodnji na obratu Agroemone boljši.

Tržna pridelava krompirja se je od leta 1981 do 1983 povečala od ca. 300 na 1000 ton, v letu 1983 pa smo prvič izvozili krompir. Odkup pšenice je bil v obdobju 1981 do 1983 zadovoljiv, kljub temu, da niso bile realizirane vse obveznosti iz samoupravnega sporazuma z zasebnim sektorjem, pridelava v družbenem sektorju pa je bila v skladu s planom.

V obdobju 1981—1983 so se nadaljevala hidro in agromelioracijska dela. Zahtevnejše agrarne operacije, ki so bile pričete v tem srednjeročnem obdobju, so melioracija zemljišč ob Gameljščici in skupni površini 72 ha, komasacija v Pirničah na površini 190 ha in melioracija ob Sori na površini 79 ha. V okviru izvajanja manjših agrarnih operacij je bilo izvedeno meliorativno in založno gnojenje, apnenje ter navoz humusa, kar je vplivalo na kvaliteto zemljišč. Agrarne operacije se izvajajo tudi na tistih delih zemljišč, ki so se zaraščala, pa so obdelovalci zanje zainteresirani.

V letu 1984 bomo pričeli z melioracijskimi deli na zemljišču ob potoku Poljšku, če bo območna vodna skupnost lahko regulirala potok, ob Graščenic in pod Rašico. Če ne bodo zagotovljeni vsi pogoji za pričetek teh del, bomo morali te naloge prenesti v leto 1985 in 1986.

V letu 1984 bodo izvedeni tudi agromelioracijski ukrepi na zemljiščih TOZD Poljedelstvo-govedoreja Domžale, OE Vodice in Smednik in priprave za komasacijo na Seniškem polju.

Zaradi čuvanja najboljših kmetijskih zemljišč je kmetijska zemljiška skupnost sodelovala pri lokacijskih in drugih postopkih. V treh letih tega srednjeročnega obdobja so se zaradi intenzivne družbene akcije tudi zmanjšale površine, ki so slabo ali neobdelane. Kmetijska zemljiška skupnost je dosledno uveljavila prednostno pravico nakupa kmetijskih zemljišč od zasebnikov. Skupščina občine je sprejela odlok o določitvi kmetij, za katere velja posebna ureditev dedovanja. Izdelana in sprejeta je bila kategorizacija zemljišč, v zemljiške karte pa so bile vrisane tudi površine v zaraščanju.

Večja pozornost je bila posvečena pospeševanju kmetijstva, še posebej v hribovitem območju občine. Skupnost za pospeševanje kmetijstva je v sodelovanju s pospeševalno službo organizirala izobraževanje kmetov, ustanavljala je nove strojne skupnosti in spodbujala tržno proizvodnjo, spodbujala je proizvodnjo mleka in mesa, regresirala nakup plemenskih bikov in merjascev za hribovito območje, izplačala dotacije za izboljšanje strukture čred in regresirala nabavo kvalitetnega semena. Skupnost je plačala načrt za zbiralnice in sofinancirala izgradnjo 18 zbiralnic za mleko, izplačala dotacije pri gradnji 11.000 m³ silosov in 30 sušilnih naprav, plačala načrte za hleve za 560 stojišč in analize vzorcev krme in tal. Finančno je stimulovala razvoj in revitalizacijo Polhograjskih Dolomitov in Rašice in s tem dosegla boljšo obdelavo kmetijskih zemljišč na tem območju.

Predvidevamo, da bodo zasebni kmetje in družbeni sektor ob nadaljnjem strokovnem delu pospeševalne službe, nemoteni oskrbi z reprodukcijskim materialom in ob usklajenih cenovnih razmerjih do konca tekočega srednjeročnega obdobja povečali tržno pridelavo kmetijskih pridelkov ter prirejo mesa in mleka.

6. Promet

Promet je kot gospodarska panoga pomembnejši, kot pa kaže njegov delež pri ustvarjanju družbenega proizvoda v občini Ljubljana-Siška. Organiziranost praktično celotnega prometnega področja v okviru SOZD Integral ni dala ustreznih rezultatov, zato je bilo tudi do izločitve Vektorja iz SOZD. Naporí Vektorja, TOZD Izredni prevozi, za priznanje zunanjetrgovinske registracije še niso obrdili sadov in tako so rezultati na zunanjetrgovinskem področju slabši, kot bi pa lahko bili, Integral, DO Tovorni promet, TOZD Ljubljana je povečala svoj obseg poslovanja v mednarodnih poslih, vendar v letu 1983 manj kot pa v letu 1981 in 1982. Vzroki za relativno manjšo uspešnost so bili povezani s težavami plasmaja storitev na inozemskem trgu, kjer se odraža tudi zaostalost prometne infrastrukture Jugoslavije, slabši plačilni pogoji in spremenjeni predpisi, ki urejajo področje mednarodne trgovine.

Temeljni organizaciji ljubljanskega potniškega prometa, Mestni in Obmestni potniški promet sta povečali svoj obseg dejavnosti. Obmestni potniški promet se je poleg zastarelosti voznega parka, pomanjkanja rezervnih delov in gum vseskozi srečeval s problematiko rentabilnega poslovanja (nerazrešeno vprašanje uvrstitve dejavnosti, delitev dela znotraj Integrala). Obnova voznega parka je bila realizirana v večjem obsegu v Mestnem potniškem prometu, kar pa komaj kompenzira povečan interes občanov za javni potniški promet in podaljšanje prometnih povezav. Na področju PTT prometa so bile v Šiški praktično realizirane ali so tik pred zaključkom vse naloge: dograditev pošte v Dravljah, razširitev telefonske centrale v Šiški in izgradnja krajevnega kabelskega omrežja v Dravljah. Zelo velik pa je še vedno razkorak med potrebami prebivalcev v primestnih in vaških naseljih in finančnimi možnostmi in v tem srednjeročnem obdobju ne bo odpravljen.

7. Trgovina

Trgovina si v celoti ni zagotovila mesta aktivnega člana v reprodukcijskih verigah, da bi se razvijala skladno z drugimi gospodarskimi področji in potrebami in je tako močno zaostajala za razvojem industrije. Zaradi motenj v preskrbi z reprodukcijskim materialom in surovinami, nezadostnega vpliva združenega dela na gospodarske ukrepe in še zlasti na vodenje in izvajanje politike cen ter zaradi prenizkega vrednotenja deleža trgovine v procesu družbene reprodukcije, je trgovina poslovala z nezadovoljivo akumulacijo in je njena reprodukcijska sposobnost neznatna.

Zaradi novogradenj v naši občini narašča število prebivalcev, zato obstaja nevarnost, da se bo prodajna površina na prebivalca zmanjšala pod normativ 0,20 m². V letu 1981—1982 sta bili odprti le dve trgovini za osnovno prekrbo, Emona center v Dravljah in samopostrežna trgovina DO Loka Škofja Loka v Preski. Obnovljena je bila samopostrežna trgovina Emone v Guncijah in odprta manjša trgovina Mercator v kampu Dragočajna, ki pa je sezonskega značaja.

V letu 1983 so se razen dokončanja skladiščno-prodajnega centra Lesnine na Verovškovi izvajala v glavnem adaptacijska dela, ki pa ne bodo vplivala na izboljšanje ponudbe. V letu 1983 si je Gipos — Inženiring pridobil pri Ljubljanskem urbanističnem zavodu lokacijsko dokumentacijo za izgradnjo tržnice v Šiški. Če bodo zagotovljena finančna sredstva, se bo pričela gradnja tržnice v letu 1985.

Za izgradnjo samopostrežne trgovine v soseski ŠS 8/2 investitor v letu 1983 ni mogel zagotoviti finančnih sredstev.

Preskrba z osnovnimi življenjskimi proizvodi je bila v obdobju 1981—1983 zadovoljiva, in to predvsem zaradi prizadevanja skupnosti za preskrbo Ljubljane, zagotovitve sredstev s posebnim prispevkom iz osebnih dohodkov in iz blagovnih rezerv.

Ocenjujemo, da bomo lahko v letih 1984 in 1985 v mestu Ljubljani kot celoti zadržali primerno oskrbo prebivalstva z osnovnimi življenjskimi proizvodi.

8. Turizem in gostinstvo

Planiranje na področju turizma in gostinstva je bilo za to srednjeročno obdobje preoptimiščno. Po začetnem zagonu dejavnosti turističnih društev je združevanje turistične takse, ki je namenjena le za pospeševanje (reklamo) turističnih prireditev, ne pa za investicije, delno paraliziralo njihovo dejavnost in s tem tudi osiromašilo do-

datno ponudbo. Ker v okviru mesta Ljubljane ni bil sklenjen samoupravni sporazum o skupnih osnovah za razvoj rekreacijskih centrov in o določitvi prioritete njihovega razvoja, kot je predvideno v Dogovoru o temeljnih plana skupščin mesta Ljubljana in ljubljanskih občin, je razvoj teh centrov ostal nedorečen in prepuščen upravljalcem, ki pa z največjimi prizadevanji ne morejo zagotoviti več sredstev za razvoj kot so jih. Ta naloga ne bo realizirana tudi v letu 1985 in verjetno bomo morali razmišljati o drugačnih namenih ter usmeritvi turistične takse.

Zaostrene ekonomske razmere so vplivale na ekonomski položaj turizma in gostinstva kot panoge, saj se njen delež v družbenem proizvodu občine ni povečal, v celotnem srednjeročnem obdobju pa je rast ekonomskih kategorij celotnega prihodka družbenega proizvoda in dohodka zaostajala za povprečno rasto gospodarstva. Novih kapacitet na območju občine ni. V Motelu Medno so obnovili kuhinjo in prenočitvene kapacitete, TOZD Ilirija pa je pričela z obnovo svojih poslovnih enot. V kampu Dragočajna smo pridobili nove površine in odpravili največje pomanjkljivosti po zahtevi inšpekcijskih služb. V soseski 7/1 je Integral kot investitor odstopil od izgradnje hotela, tako da novih prenočitvenih kapacitet hotelskega tipa še nekaj časa ne bo.

V zasebnem sektorju gostinstva je bilo odprto več novih, specializiranih obratov z večjim številom sedežev; delež prodaje hrane kljub temu ne presega deleža pijač in zato cilji iz družbenega plana ne bodo doseženi. Zasebna iniciativa v kmečkem turizmu je zaradi izredno slabih bančnih kreditnih pogojev, prepovedi investiranja tovrstnih naložb iz proračuna in zaradi šibke materialne osnove hranilno kreditne službe pri KIT Kmetijska zadruga Medvode praktično blokirana in napredka na tem področju kljub pripravljenosti pospeševalne službe in kmetov ne bo. Prav tako je izkoriščenost tovrstnih kapacitet premajhna zaradi pomanjkljive reklame.

Razmere za razvoj turizma in gostinstva zaradi zaostrenih gospodarskih razmer niso najbolj ugodne, zato v letu 1984 in 1985 ne moremo pričakovati posebnega napredka na osnovi novih vlaganj družbenega sektorja. Posodobitev posameznih obratov in nekaj več zasebne ponudbe v soseskah ŠS 8/2 Dravljice in Stara cerkev bi morali ob povečani skrbi vseh gostinskih delavcev za boljše kvaliteto dela, za izboljšanje odnosov do gostov s kvalitetnejšo postrežbo zagotoviti, da vsaj do nazadovanja ne bi prišlo. Poseben problem predstavlja zaenkrat to, da je gostinstvo v občini za izvedbo večjih projektov preveč razdrobljeno in da primanjkuje tudi idej in interesov.

9. Gradbeništvo

Zaradi restriktivnih ukrepov na področju kreditiranja je v tekočem planskem obdobju občutna stagnacija na področju gradbene operative. Težnje iz preteklega obdobja — odpiranje večjih gradbišč — so v sedanjem gospodarskem trenutku neizvedljive. Izvajanje družbenega plana v letih 1981—1983 ni bilo povsem uspešno, saj so praktično vse organizacije združenega dela s tega področja prišle v težaven ekonomski položaj.

Organizacije združenega dela se prilagajajo ostrejšim gospodarskim razmeram z večjim integriranjem na delovne organizacije, ki jim zagotavljajo tudi boljše zasedenost kapacitet.

V tekočem planskem obdobju je bilo pričelih več postopkov združevanja gradbenih organizacij združenega dela, zaključena pa je bila le združitve med GP Objekt ter SGP Stavbenik Koper, TOZD Gradbena operativa Ljubljana.

V nadaljevanju izvajanja nalog, opredeljenih v družbenem planu občine, si bodo morale gradbene organizacije prizadevati predvsem za:

— modernizacijo proizvodnega procesa in za specializacijo posameznih faz gradnje,

— izvajanje gradbenih del v tujini, za kar se bo potrebno kompleksno organizirati znotraj gradbeništva, kakor tudi s spremljanjem industrijske proizvodnje.

Zaenkrat so kapacitete gradbeništva samo za domači trg predimenzionirane in nujno bo realizirati navedene naloge znotraj sestavljenih organizacij združenega dela.

10. Drobno gospodarstvo

V družbenem planu občine za obdobje 1981—1985 je bil predviden pospešen razvoj drobnega gospodarstva.

Razvoj družbenega sektorja drobnega gospodarstva je v celotnem srednjeročnem razdobju zaostajal za povprečnim razvojem gospodarstva, na kar so vplivale zaostrene gospodarske razmere in nesposobnost tega dela gospodarstva, da bi se neposredno vključevalo v mednarodno delitev dela oziroma da bi iztržilo ustrezen delež pri izvajanju kooperantskih del za izvoz.

Težave pričakujemo v letih 1984 in 1985 pri slabše organiziranih organizacijah in organizacijah na področju gradbeništva in mizarstva.

Število pogodbenih organizacij se ni povečalo in še vedno jih imamo 5, od tega eno v gostinstvu, za katero pa načrtujemo v letu 1984 prehod v družbeni sektor. POZD Tiba je zastavljene načrte o izgradnji novih prostorov in vključevanju v mednarodno delitev dela ne le dosegel, temveč tudi dokazal, da institucija POZD omogoča realizacijo ambicij sposobnim obrtnikom. Ostale pogodbene organizacije niso tako propulzivne, čeprav so vse premagale začetne težave. V prihodnjih dveh letih za naše pogodbene organizacije ne pričakujemo večjih težav v poslovanju, ker so sorazmerno specializirane, prav tako pa ne pričakujemo ustanavljanja novih POZD, čeprav imajo nekateri zasebni obrtniki vse pogoje za njihovo ustanovitve.

Povečalo se je število obratovalnic samostojnih obrtnikov, s tem pa tudi število pri njih zaposlenih delavcev. Povprečno število zaposlenih znaša 1,5 delavca na obratovalnico, kar je sorazmerno malo ob dejstvu, da le 724 samostojnih obrtnikov uporablja dopolnilno delo drugih delavcev. Ob upoštevanju teh podatkov ugotavljamo, da je na področju samostojnega dela še veliko neizkoriščenih možnosti za večje zaposlovanje.

V letu 1983 smo v sodelovanju s samoupravno stanovaljsko skupnostjo pristopili k smotrnejšem oddajanju poslovnih prostorov v najem, predvsem za obrtne storitve, ki neposredno zadovoljujejo potrebe gospodinjstev.

Nezadostna finančna sredstva zasebnih obrtnikov onemogočajo odkup poslovnih prostorov, kakor tudi investicijska vlaganja v gradnjo novih zmogljivosti.

Resnejši pristop obrtnega združenja in družbenopolitične skupnosti pri izvajanju družbenega dogovora o pospeševanju razvoja drobnega gospodarstva mora v nadaljevanju tekočega planskega obdobja dati pozitivne rezultate predvsem pri povezovanju samostojnega osebnega dela z združenim delom tako v kooperacijski dejavnosti za proizvodnjo tistih izdelkov, ki so pomembni za normalen proizvodni proces, kakor tudi za nadomeščanje uvoza.

III. UREJANJE PROSTORA, KOMUNALNO IN STANOVALJSKO GOSPODARSTVO

1. Urejanje prostora

Uresničevanje družbenega plana na področju urejanja prostora je v minulem triletnem obdobju potekalo pod vplivom naraščajoče skrbi za varovanje kmetijskih zemljišč. Že v prvem letu uresničevanja družbenega plana so bile izvedene bistvene korekcije njegove vsebine, saj je bilo opuščeno nadaljnje načrtovanje na vseh najboljših kmetijskih območjih. Spričo tega kasnejši zakon o varstvu kmetijskih zemljišč pred spreminjanjem namembnosti iz decembra 1982 tudi ni povzročil bistvenih dodatnih vsebinskih sprememb v nadaljnjem načrtovanju in je skupščina občine Ljubljana-Šiška lahko sprejela sklep o usklajitvi svojega družbenega plana s citiranim zakonom že v maju 1983. Prav ta zakon pa je povzročil enoletni zastoj pri pripravi dolgoročnih planskih dokumentov »Ljubljana 2000«, ki bodo opredelili dolgoročno strategijo razvoja tudi na področju urejanja prostora. Druga značilnost minulega obdobja, delno tudi zaradi poostrene skrbi za kmetijska zemljišča, pa se je odražala v zavzemanju za čimbolj racionalno izrabo preostalih zemljišč, ki so namenjena gradnji. To zavzemanje je bilo občasno razlog precej dinamičnim razpravam med krajanji posameznih območij, kjer je bilo v javni razpravi marsikdaj zelo težko uravnoteženo soočiti širše interese z lokalnimi. Vendar je bila vselej prisotna želja poiskati sporazumno rešitev, prav tako pa v nobenem primeru niso bila zanemarjena načela samoupravnega dogovarjanja oziroma kršeni samoupravni postopki.

V tem obdobju je bil sprejet novelirani urbanistični načrt Medvod, v izdelavi pa je enak načrt tudi za območje Polhograjskih Dolomitov. Izdelan in razgrnjen je bil tudi

osnutek sprememb in dopolnitev UN TŠG (uskladitev s kmetijskim planom), kjer pa postopek še ni dokončan zaradi različnih pogledov na vlogo območja Gameljn v širšem ljubljanskem prostoru. V minulih treh letih so bili sprejeti zazidalni načrti za območja: ŠS 113/2, 115/2, 3 — Stanežiče, ŠS 202/2 a Gameljne, ŠS 218/3 Vodice, ŠS 110, 111 in 112 — Vižmarje-Brod, ŠS 8/2 — Dravljice (sprememba), ŠS 107 — Šentvid, ŠS 109 — Gameljne, ŠS 12/6 c — Podutik, ŠS 5/2 — Pod hribom (dopolnitev), ŠS 4/3 in ŠI 1 — VDC (sprememba), ŠS 10 — Draveljska gmajna (dopolnitev), ŠP 8 — SKIP, ŠP 3 — ISKRA, ŠP 7 — ISKRA, ŠR 9/1 — Pržanj. Prav tako je bila potrjena študija prenove Stare Šiške. Skladno z opredelitvami v družbenem planu in tekočim potrebam pa so v izdelavi oziroma razpravi še naslednji dokumenti: ŠS 1/1, 101 Stara Šiška, ŠS 9 — Koseze (novelacija), ŠS 12 — Podutik (II. faza, 5. etapa), ŠS 108 — Šentvid, MeC 1, 2, 3 — Center Medvod, ŠS 201/4 — Tacen, MeS 8/1 — Svetje, MeS 2 — Sora, MeS 10 — Žeje, ŠS 117/3 — Medno, MeS 16/3 — Pirniče, ŠR 2/1, 2 — Športni park Ljubljana, ŠP 1 — Union, ŠP 2, ŠM 1 — Ob kamniški progi, ŠP 6 — Agrostroj, ŠP 218/1 — Vodice. Načrti ključnih lokacij na območju Šmarne gore, varstveni pasovi vodnih virov na območju občine. Poleg tega je bila izdelana z dokumentacijo za ureditev še nekaterih drugih območij, kot npr. za območje opuščene skakalnice ob Vodnikovi cesti, Špovski park Goričane za določitev lokacije novega pokališča Medvode ipd. Prav tako je bil v minulem obdobju sprejet odlok o proglasitvi Tivolija, Rožnika in Šišenskega hriba za naravno znamenitost, v pripravah pa so podobni odloki za Šmarno goro, ter za vse arheološke, umetnostne, arhitekturne in etnološke spomenike na območju občine. Vse našete naloge, ki so še v izdelavi, bi morale biti dokončane in sprejete v letošnjem in prvi polovici prihodnjega leta. V prihodnjem obdobju pa bi morali pristopiti k pridobitvi dokumentacije še za nekatera ostala območja bodočega razvoja v občini, kot na primer Podutik (II. faza, II. etapa) in Gameljne, ter za urejanje že pozidanih območij (del Stare Šiške, pod Hribom ipd.). Težišče pozornosti bo v tem obdobju prav gotovo na razpravi o dokumentih »Ljubljana 2000«, posebna skrb pa bo morala biti posvečena tudi usmerjanju perspektivnih kmetov na obdelavo kvalitetnih kmetijskih zemljišč, ki so trenutno ponekod še vedno v posesti nekmetov. Šele na ta način bo z usklajeno zemljiško politiko možno zagotoviti harmonično skladnost vseh interesov v prostoru ob upoštevanju prednosti, ki izhajajo iz ustvarjenih in naravnih danosti, ter obveznem varovanju plodnih tal.

2. Komunalno gospodarstvo

Težišče uresničevanja nalog iz srednjeročnega družbenega plana občine na področju komunalnega gospodarstva je bilo v okviru samoupravne komunalne skupnosti občine, ki je uresničevala naloge na naslednjih področjih:

- urejanje stavbnih zemljišč,
- urejanje ulic, trgov in lokalnih cest,
- komunalne naprave individualne rabe,
- komunalne naprave kolektivne rabe — vzdrževanje.

Obseg nalog, ki so bile planirane v družbenem planu občine je temeljil na planiranem dotoku finančnih sredstev. Vendar pa so zaostreni gospodarski pogoji tudi na tem področju okrnili materialno bazo uresničevanja planskih nalog. Tako stanje, ki se bo nedvomno nadaljevalo do zaključka tega srednjeročnega obdobja, bo nedvomno terjalo večje napore tako delegatov v komunalni skupnosti, ko se bodo odločili za prioritete naloge, kot tudi v krajevnih skupnostih pri samoorganiziranju za komunalno urejanje svojih naselij.

Po posameznih področjih je dejavnost opisana v nadaljevanju.

Urejanje stavbnih zemljišč:

Uresničevane so bile prvenstveno priprave za stanovanjsko in industrijsko-poslovno gradnjo, obseg dela pa je bil v skladu s potrebnimi finančnimi zmoglostmi investitorjev, saj kreditnih sredstev Ljubljanske banke za pripravo in odkup stavbnega zemljišča skorajda ni bilo.

Na dinamično komunalnega opremljanja zemljišč so vplivali tudi skromnejši pogoji financiranja zgradnje komunalnih naprav, sicer pa je možno posplošiti, da so te aktivnosti uspeli slediti opredelitvam iz družbenega plana glede investicij po posameznem področju (stanovanjska in spremljajoča, poslovna, industrijska gradnja).

Do leta 1984 se je v fazi dokončanja gradila stanovanjska blokovna gradnja v soseskah ŠS 9 Koseze, ŠS 10, Draveljska gmajna, ŠS 7/1 Dravljice, ŠS 8/1 Dravljice. Na novo se je pričela gradnja v soseski ŠS 4/1 Stara cerkev, ŠS 8/2 Dravljice, ŠS 107 Šentvid, za katere se pa tudi predvideva, da bodo dokončno opremljene in urejene do konca leta 1985.

Organizirana individualna stanovanjska gradnja je potekala predvsem v zazidalnih otokih ŠS 12/4 a Podutik in ŠS 202/2 a Gameljne, ter v manjšem obsegu za ostala področja individualne stanovanjske graditve. Predvidoma bomo do leta 1985 uredili in opremlili zemljišča za stanovanjske soseske, ki se bodo gradile v naslednjem srednjeročnem obdobju. Priprava do leta 1985 se bo predvidoma vršila za soseske ŠS 108 Šentvid, MeS 16 Pirniče, MeS 8/1 Svetje, ŠS 218/3 Vodice, MeS 7 Preska, ŠS 12 Podutik, toda le v pridobivanju urbanistično-tehnične dokumentacije. Zemljišča bomo opremljali s komunalnimi napravami predvidoma v naslednjem srednjeročnem obdobju, razen v Preski, kjer bo potekala gradnja primarnega vodovoda že v letu 1985.

Stavbna zemljišča so bila pripravljena in opremljena tudi za objekte samopriskevka III. in sicer za VVO v KS Dolomitski odred, OŠ Stane Kosec, OŠ v KS Bratov Babnik, ZD Medvode ter za Várstveno delovni center.

Priprava in oprema zemljišč v industrijsko-poslovnih soseskah je potekala po zastavljenem načrtu. Pri opremljanju industrijske soseske ŠP 4, 5, so bile težave zaradi neizpolnjevanja obveznosti investitorjev, to je podpisnikov samoupravnega sporazuma industrijske cone. Po sedanjem stanju predvidevamo, da bodo do leta 1985 zemljišča v soseski ŠP 4, 5 opremljena z vso infrastrukturo, ki jo predvideva samoupravni sporazum.

Poleg tega so bila s komunalnimi napravami opremljena tudi zemljišča v industrijski soseski ŠP 3 Iskra-IMP.

Prav tako je potekalo tudi pridobivanje in priprava zemljišč za izgradnjo cestnega omrežja. Do leta 1983 so bila pripravljena zemljišča za izgradnjo severne in zahodne obvoznice, ter za AC Naklo—Ljubljana. Ti dve prometnici sta tudi najpomembnejša prometna objekta širšega pomena, ki potekata po območju naše občine in sta v izgradnji v tem srednjeročnem obdobju.

Urejanje ulic, trgov in lokalnih cest:

Program na tem področju se financira iz solidarnostnega združevanja dohodka delovnih organizacij v višini 2%, prispevka motornih vozil in goriv; dela nadomestila za uporabo mestnega zemljišča in iz razpoložljivih sredstev občinskega proračuna:

Sredstva v ta namen se solidarnostno združujejo iz dohodka temeljnih organizacij združenega dela in dohodka občanov v višini 2%, vendar je na obseg sredstev in možnost financiranja vplivalo dejstvo, da sporazumu niso pristopile vse organizacije združenega dela iz območja občine.

Sredstva prispevka od motornih vozil in goriv niso bila zbrana v predvideni višini zaradi omejene porabe motornih goriv. Zaradi sprememb samoupravnega organiziranja cestnega gospodarstva v letu 1984 so sredstva prispevka od motornih goriv in maziv namenjena novo organizirani cestni skupnosti.

Sredstva prispevka od nadomestila za uporabo stavbnega zemljišča so bila zagotovljena v predvideni višini, vendar se je del teh sredstev uporabljal tudi za financiranje dodatnih obveznosti (za izgradnjo cest po 10-letnem programu, sofinanciranju razvoja mestnega potniškega prometa, za obnovo dotrajanih semaforških naprav ter sofinanciranje za odkup in pripravo zemljišča za razširitev Žal).

Poleg zgoraj omenjenih prometnic republiškega pomena mestna obvoznica in AC Naklo—Ljubljana se je do leta 1983 pričela tudi gradnja naslednjih pomembnejših objektov kot so: obodna cesta v Stanežičah, cesta Koseze—Vojsko, Tacenska cesta—pločnik, pri katerih bo gradnja dokončana v letu 1984, gradnja podhoda pod železniško progo med industrijskima conama ŠP 4, 5 in ŠP 3, rekonstrukcija ceste Vikrče—Verje I. faza, Cesta na Trati, rekonstrukcija ceste Trnovec—Topol, pri katerih bo gradnja potekala še leta 1985.

Izgradnja cest, za katere zagotavljajo sredstva občani s samopriskevkom v krajevnih skupnostih in komunalna skupnost, poteka po vsklajenih letnih programih. Tako kot v preteklih letih bo tudi v letu 1984 in 1985 gradnja teh

cest potekala v odvisnosti od obsega zbranih sredstev v krajevnih skupnostih, komunalna skupnost pa bo zagotovila svoj delež po sporazumu.

Komunalne naprave individualne rabe:

Izgradnja komunalnih naprav individualne rabe je potekala po planu zveze komunalnih skupnosti na območju ljubljanskih občin. V obdobju do leta 1983 je prišlo do prenosa investitorstva ter celotnega inženiringa za posamezne investicije na TOZD IPK.

Viri financiranja izgradnje komunalnih naprav individualne rabe so sredstva prispevka 1,2% od bruto OD iz čistega dohodka TOZD in drugih organizacij združenega dela, prispevek za priključno moč ter krediti pri LB. Ta sredstva se zbirajo na Zvezi komunalnih skupnosti Ljubljana, od leta 1983 pa je po samoupravnem sporazumu 50% teh sredstev namenjenih novo ustanovljeni energetske skupnosti za realizacijo programa razširjene reprodukcije za področje daljinskega ogrevanja in plinifikacije.

Kljub zmanjšanju kreditnih sredstev in manjšega dotoka sredstev, je ocenjeno, da bodo v obdobju do leta 1985 realizirane vse naloge, ki so pomembne za nemoteno priključitev objektov, katerih gradnja je načrtovana v družbenem planu.

Komunalne naprave kolektivne rabe — vzdrževanje:

Programi vzdrževanja komunalnih objektov in naprav skupne rabe, se financirajo iz prispevka 10% od BOD in so bili do leta 1983 realizirani v skladu s sprejetim srednjeročnim planom komunalne dejavnosti za obdobje 1981—1985 in sprejetimi letnimi programi vzdrževanja teh objektov in naprav.

V vzdrževanje so bili vsako leto vključeni novozgrajeni komunalni objekti in naprave skupne rabe upoštevano pa je bilo tudi načelo, da se raven opravljanja kolektivnih komunalnih storitev postopoma izenačuje na primestnem območju s tistim na mestnem območju občine.

Vodno gospodarstvo:

Območna vodna skupnost je redno vzdrževala vodotoke, Gameljščica, Glinščica, Pržanec in hudournik Grmada. Za potrebe stanovanjske izgradnje v Podutiku je bil reguliran nižinski tok Glinščice, v Stanežičah pa stalno vzdržujemo potoka Stanežiče in Dvor. Opravljena so bila tudi dela na hudournikih, posebno ob vznožju Šmarne gore.

3. Stanovanjsko gospodarstvo

Prva tri leta uresničevanja tekočega srednjeročnega plana so obenem pomenila uresničevanje načel o novi stanovanjski politiki kot jo je določal zakon o stanovanjskem gospodarstvu iz leta 1981. Najpomembnejša značilnost je bila uvajanje principa soinvestitorstva pri stanovanjski gradnji. Ta novost je sicer pomenila precejšen korak pri uresničevanju družbenoekonomskih odnosov in nadaljnjega podružbljanja na področju stanovanjskega gospodarstva, vendar pa obenem tudi zahtevala precej večje napore pri pripravah na gradnjo, zlasti pri večjih stanovanjskih stavbah z velikim številom stanovalcev.

Vendar pa lahko zatrdimo, da se je v celoti uveljavil planirani sistem združevanja sredstev tako, da je zagotavljal pokrivanje realizirane gradnje v obdobju 1981—1983 to je iz sredstev združenega dela, bančnih kreditov in lastne udeležbe pričakovalcev stanovanj.

Kazalci gibanja cen v gradbeništvu pa v zadnjem obdobju že kažejo, da spričo zaostrenih gospodarskih pogojev prihajamo v obdobje vedno večjega pomanjkanja sredstev za priprave tekoče stanovanjske graditve in v zmanjševanje zmoglosti zagotavljanja lastne udeležbe bodočih kupcev.

Prvotna načrtovanja stanovanjske gradnje iz leta 1981, so bila s spremembami in dopolnitvami družbenega plana v letu 1982 zmanjšana, vendar je iz tabele razvidno, da je stanovanjska graditev v Šiški potekala v skladu s planskimi predvidevanji. Pač pa ni bila dosežena planirana struktura lastništva med družbenim in zasebnim sektorjem v razmerju 60:40% in delež družbenih stanovanj upada.

Spričo zmanjšanih možnosti za gradnjo zaradi poostrelega varovanja kmetijskih zemljišč so bile poiskane možnosti dopolnilne gradnje v MeS 8/1 Svetje, v ŠS 7/1 Nove Dravlje, ter pričete priprave za rekonstrukcijo določenih območij v Stari Šiški.

Skupaj s kulturno skupnostjo občine je bil v minulem obdobju prenovljen spomeniško zaščiten objekt — Vodnikova rojstna hiša.

V izdelavi je projektna dokumentacija za prenavo zgradb v Medvedovi ulici v Stari Šiški. Za prve štiri objekte je že izdelana dokumentacija in se vodi lokacijski postopek, za drugo skupino štirih objektov pa se pripravlja dokumentacija. V vseh teh primerih je prenova obstoječih stanovanj združena z novogradnjami v smislu zapolnjevanja vrzeli. V letu 1984 je predvidena tudi izraba podstrešij v Galetovem bloku. Plan prenove je enoten za celotno Ljubljano in se v občini Šiška načrtuje v tem planu z 9 objekti oziroma 63 stanovanji za celotno srednjeročno obdobje. V skupni oceni realizacije plana za Ljubljano je fizična realizacija le 17,8% in je nedvomno prenizka glede na potreben nemoten potek zagotavljanja finančnih sredstev, ki jih kot neizrabljena prenašamo najmanj 50% iz leta v leto. Vendar je bil tak obseg prenove načrtovan v srednjeročnem planu in za intenzivnejšo prenavo v prihodnjem obdobju je že v izdelavi ustrezna urbanistična dokumentacija.

V tem obdobju je bila tudi delno izvršena sanacija blokov v Draveljski gmajni.

Celotna dejavnost družbene pomoči je v skladu z dogovorjenimi pristojnostmi med stanovanjskim skupnostni poverjena Stanovanjski skupnosti Ljubljana. Za srednjeročno obdobje je planirano da bomo zgradili 2050 stanovanj za vse kategorije solidarnostnih upravičencev. Celotna fizična realizacija zgrajenih stanovanj je v preteklih treh letih dosegla le 31% v primerjavi s planiranim številom za petletno obdobje. Ob tem je ostalo skoraj 50% realiziranih sredstev neangažiranih, ki bi sicer omogočala vsaj 60% fizično realizacijo.

Sredstva za delno nadomeščanje stanarin so se zagotavljala v skladu s planskimi predvidevanji, realizacija pa se je gibala v mejah 30%. Sofinanciranje varstveno delovnega centra je bilo prekoračeno za 37,8%.

Odprava stanovanj VI. in VII. kategorije ter barakarskih naselij je vključena v enotno dogovorjen program Ljubljane in dosega 37% realizacijo na odpravi barakarskih naselij in le 17,87% pri odpravi stanovanj VI. in VII. kategorije. Z letnimi plani predvidena sredstva, ki so bila dejansko tudi razpoložljiva, smo uporabili največ do 60%. Zamišljen koncept odprave barakarskih naselij, kot ga določa družbeni dogovor se ni izkazal kot najboljše za učinkovito in hitro odpravo barakarskih naselij. Ta koncept namreč računa s precejšnjo finančno udeležbo delovnih organizacij, kjer so stanovalci barak zaposleni, vendar slednji niso vselej tudi v visoki prioriteti pri reševanju stanovanjskega problema v primerjavi z ostalimi delavci v skladu s samoupravnimi akti delovne organizacije.

Večina barak je bila odpravljena v zvezi z izgradnjo severne obvoznice in avtoceste in sicer v sodelovanju z investitorji teh prometnic. Na območju Šiške je bilo skupno v tem obdobju odpravljeno 50 stanovanjskih enot v barakah. Odpravljeno, izločeno oziroma prenovljeno je bilo stanovanje VI. in VII. kategorije na Celovski 41, Vodnikovi 90, Celovski 50, Lepodvorska 23, Drenikov vrh 1, Celovška 59 in Medvedova 24.

Stanovanjska skupnost je v skladu s podpisanim sporazumom redno izvrševala svojo obveznost pri graditvi poti spominov in tovarištva.

Kot najpomembnejša kategorija na tem področju je planiran prehod na ekonomsko stanarino. Do leta 1985 naj bi dosegli 2,17% stanarine od revalorizirane vrednosti stanovanj in izvedli dokončen prehod do leta 1987 to je na stopnjo 2,69%.

V letu 1983 predstavlja delež stanarine od revalorizirane vrednosti stanovanj le 1,55%, kar je dejansko 57,6% predvidene ekonomske stanarine. Najbolj drastične posledice zaostajanja planiranega prehoda na ekonomske stanarine se kažejo pri padcu razpoložljivih sredstev pri vzdrževanju stanovanj. Že tako majhnj dohodek stanarin se znižujejo še za pretežno velike zneske neizterjanih stanarin in prispevkov etažnih lastnikov.

Na območju občine je od skupno 611 objektov oziroma 15.447 stanovanj ustanovljenih skupnosti stanovalcev v 409 objektih, kar predstavlja 67% in zajema 14.213 stanovanj, kar predstavlja 92% celotnega fonda. V 202 objektih je uvedenačasna uprava, kar je glede na objekte 33%, glede na stanovanja pa 8%. 110 objektov od 202 je z manj kot 5 stanovanjskimi enotami. Največ časasnih uprav je v KS Milan Majcen in Hinko Smrekar.

Zap. št. Soseska	Srednjeročni plan 1981—1985 aneks II.				Letni plan				Realizacija				% reali. na srednjeroč. plan 81—83									
	1981		1982		1983		1981		1982		1983											
	skupa. 81—83	skupa. 81—85	plan	prenos	plan	prenos	plan	prenos	plan	prenos	plan	prenos										
1. SS Koseze	48	48	—	48	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—								
2. SS-10 Draveljska gmajna	174	352	174	176	—	—	176	176	—	—	—	—	—	100								
3. MS-7 Preska	66	66	—	66	—	—	66	66	—	—	—	—	—	100								
4. SS-8/2 Dravlje	—	362	582	300	282	300	648	1230	—	—	—	—	—	100								
5. SS-12/4 a Podutik (indiv. gradnja)	—	142	—	142	—	—	142	—	—	—	—	—	—	99								
6. SS-5 Slep Janez (samski dom)	—	130	130	130	—	—	130	130	—	—	—	—	—	76								
7. SS-202 Gajeljne (indiv. gradnja)	—	17	—	17	—	—	—	—	—	—	—	—	—	100								
8. SS-3 Gorazdova	—	40	—	40	—	—	40	—	—	—	—	—	—	—								
9. SS-8/1 Dravlje	—	88	—	88	—	—	88	—	—	—	—	—	—	—								
10. SS-4 Stara cerkev	—	88	—	88	—	—	88	—	—	—	—	—	—	—								
11. SS-107/1 Zvezda (JLA)	—	88	—	88	—	—	88	—	—	—	—	—	—	—								
	288	907	720	1915	2466	474	114	114	412	476	1006	130	1892	176	114	282	476	350	130	1528	80	81

Samski dom v Šiški je zajet po izračunu z 130 stanovanjskimi enotami, kar odgovarja 456 nastanitvenim enotam.

Znak ϕ pomeni, da niso bili objekti še fizično dokončani.

Znak — pomeni, da se z izgradnjo v fizičnem pomenu še ni pričelo.

Soseski SS-9 Koseze in MeS-7 Preska sta bili dokončani po programu iz prenešene gradnje in ne iz plana.

V globalu lahko smatramo, da so aktivnosti na področju stanovanjskega gospodarstva sicer potekale v skladu z načrtovanji, vendar pa bo v naslednjem obdobju potrebno večjo pozornost posvečati sistematičnim pripravam na bodočo stanovanjsko gradnjo, večjo intenzivnost pri prenovi starih območij Šiške, ter načrtnemu usmerjanju zasebne gradnje v okviru stanovanjskih zadrug.

IV. DRUŽBENE DEJAVNOSTI

Z družbenim planom občine Ljubljana-Šiška za obdobje 1981—1985 je bil nadaljnji socialni razvoj opredeljen kot sestavni del družbene reprodukcije, upoštevajoč dohodkovne možnosti gospodarstva in usmeritev, da bo obseg sredstev za financiranje družbenih dejavnosti rasel počasneje od rasti dohodka. Navedena usmeritev se je v letih 1981, 1982 in 1983 dosledno izvajala, pri čemer je bila dana prednost financiranju:

- družbene vzgoje in varstva predšolskih otrok,
- izobraževanju in osnovnemu zdravstvenemu varstvu.

Zaostreni pogoji gospodarjenja in rezultati gospodarstva v prvem polletju 1983 so terjali nadaljnje omejevanje vseh oblik porabe. Tako so se spremenila izhodišča za vrednotenje programov samoupravnih interesnih skupnosti družbenih dejavnosti, ki so sprejele ukrepe za spremembo in dopolnitev planov za leto 1983 z usmeritvami za leto 1984 v cilju izvajanja dolgoročnega programa gospodarske stabilizacije. Pri tem so bile opredeljene prednostne naloge na področju družbenih dejavnosti z vidika financiranja in nadaljnega usklajevanja programov SIS družbenih dejavnosti z dejanskimi možnostmi in razvojnimi potrebami združenega dela ter družbe kot celote.

1. Družbena vzgoja in varstvo predšolskih otrok

S srednjeročnim planom smo načrtovali 53,7 %-no vključitev otrok v VVO in družinsko varstvo.

Po stanju 31. 12. 1983 je na območju občine Ljubljana-Šiška vključenih v družbeno organizirano varstvo od skupnega števila 8.120 predšolskih otrok (podatek Registra prebivalstva), 59 % ali 4.850 otrok (4.690 otrok v VVO, 139 otrok v 23 družinah in 21 otrok v treh razvojnih oddelkih).

Na področju izvajanja otroškega varstva se v skladu z družbenim planom izvajajo tudi druge naloge, ki se našajajo na:

- pripravo otrok za vstop v osnovno šolo (17 oddelkov — 334 otrok),
- izvajanje 80-urnega vzgojnega programa za otroke, ki niso vključeni v VVO,
- v letu 1983 pa je bila v VVO Medvode uvedena skrajšana oblika vzgoje in varstva v dveh oddelkih s 5,5 urnim delom,
- denarno pomoč (otroški dodatek) prejema preko občinske skupnosti otroškega varstva 1.848 zaposlenih upravičencev za 4.603 otroke.

V cilju objektiviziranja dejanskega stanja moramo upoštevati še podatek o številu prošelj, ki so jih evidentirale posamezne VVO na podlagi katerih je možno sklepati, koliko otrok bodo VVO v letu 1984 in 1985 lahko sprejele oziroma odklonile in ali posamezne VVO razpolagajo s prostimi zmogljivostmi.

Po stanju 20. 4. 1984 so vzgojnovarstvene organizacije na območju občine evidentirale 1.138 prošelj, ki jih bo možno v glavnem pozitivno rešiti v okviru obstoječih prostorskih zmogljivosti ter z izgradnjo vzgojnovarstvenega objekta v KS Dolomitski odred (200 do 260 mest) in vzgojnovarstvenega prostora, ki bo pridobljen v KS Na jami v sklopu stanovanjske gradnje (za 60 do 80 otrok).

Ugotoviti je možno, da bodo do leta 1985 v celoti uresničeni osrednji cilji srednjeročnega plana na področju izvajanja družbenega varstva in vzgoje predšolskih otrok, pri čemer pa bo potrebno vsestransko pospešiti načrtovano uresničitev integracijskih procesov oziroma združitve VVO R. Dragar, M. Komanove in Medvode.

2. Izobraževanje

Območje občine Ljubljana-Šiška je imelo po stanju december 1983 skupno 9.950 šoloobveznih otrok. V osnovne šole v občini je v šolskem letu 1983/1984 (15 centralnih in 4 podružnične šole) vključenih 9.159 učencev, 791 učencev pa obiskuje pouk v osnovnih šolah ostalih ljubljanskih občinah, predvsem v občini Ljubljana-Center (vključno z Vzgojnim zavodom Janez Levce).

Osnovnošolski pouk se izvaja v okviru 1,4 izmene (ni upoštevano podaljšano bivanje), na oddelek pa je vključenih povprečno 26,4 učenca.

Od skupno 353 učnih oddelkov so imele OŠ v občini Ljubljana-Šiška v šolskem letu 1982/1983:

— 19,8% ali 68 oddelkov formiranih po normativu 32 učencev na oddelek,

— 67,4% ali 230 oddelkov po obeh normativih — 32 do 36 učencev na oddelek,

— 12,8% ali 44 oddelkov pod normativom 32,

— 11 oddelkov na podružničnih OŠ je glede števila učencev na oddelek pod normativom.

V COŠ je v šolskem letu 1983/1984 vključenih 12,2% ali 1.119 učencev, v PB pa 1.936 ali 21,2% učencev.

V tekočem letu in v letu 1985 se bo še nadalje zaostroval prostorski primanjkljaj pri OŠ Milan Mravlje v KS Dravlje in v OŠ Veljko Vlahovič v KS Koseze. Zaradi tega bo potrebno vsestransko pospešiti pričetek izgradnje načrtovane osnovne šole z 18 učilnicami v KS Bratov Babnik, s katero bosta delno razbremenjeni navedeni osnovni šoli, ki že izvajata pouk v dveh izmenah (v OŠ Veljko Vlahovič se je v štirih šolskih letih povečalo število učencev za 426 učencev, v OŠ Milan Mravlje pa v dveh šolskih letih za 218 učencev).

Gledano v celoti prostorske zmogljivosti osnovnih šol v občini Ljubljana-Šiška ne pokrivajo dejanskih potreb, kar bo prisotno tudi v naslednjem obdobju, ko se bo del učencev še vedno vključeval v osnovnošolski pouk v osnovne šole drugih ljubljanskih občin (Center).

V vsebinskem pogledu se na področju izvajanja osnovnošolskega pouka v celoti izvajajo vse vsebinske naloge, pri čemer je dan poseben poudarek doslednemu izvajanju elementov COŠ tudi v osnovnih šolah, ki sicer nimajo prostorskih pogojev za uresničevanje celotnega programa COŠ.

Glasbena šola, vključuje v šolskem letu 1983/1984 1.700 učencev, od tega z območja občine Ljubljana-Šiška 1.060 učencev. Navedena šola izvaja učni program v centralnem objektu in v osmih podružnicah. Šola je v preteklih dveh letih izvedla načrtovano adaptacijo prostorov v podružnici Glasbene šole Franc Šturm v Šentvidu in si s tem zagotovila osnovne materialne pogoje za nadaljnje delo na navedenem območju. Ocenjujemo, da bo glasbena šola izvajala v letu 1984 in 1985 celotni program dejavnosti nemoteno v okviru danih materialnih možnosti.

Usmerjeno izobraževanje

Po stanju december 1983 je vključenih na območju občine Ljubljana-Šiška v tri šole srednjega usmerjenega izobraževanja skupno 2.137 učencev (v Srednjo šolo za elektroniko 750 učencev, v Srednjo šolo tehničnih strok — Litostroj 900 učencev, v Železniško srednjo šolo 489 učencev).

V tekočem in prihodnjem letu se bo program na vseh treh srednjih šolah uresničeval v načrtovanem obsegu s tem, da se bo Srednja šola za elektroniko v Šentvidu še vedno soočala s problemom ureditve delavnic v bivšem vajeniškem domu v Šentvidu ter s kadrovskim deficitom, Srednja šola tehničnih strok — Litostroj pa s problemom izvajanja telesnokulturnega programa, ker ta šola nima telovadnice.

3. Raziskovalna dejavnost

Občinska raziskovalna skupnost je preko svojega odbora za družbeno planiranje in svobodno menjavo dela ter odbora za pospeševanje inovacijske in raziskovalne dejavnosti sodelovala pri oblikovanju lastnih raziskovalnih programov, ki so se morali financirati iz ostankov priliva sredstev, po odvajanju v mestni oziroma republiški raziskovalni sklad.

Hkrati je bila ORS preko svojih organov in delegatov vseskozi prisotna v delu programskih usmeritev mestne raziskovalne skupnosti zlasti za tiste naloge, ki so imele prednostno usmeritev v preteklem triletnem obdobju.

V okviru lastnega raziskovalnega dela s strani raziskovalcev naše občine sta bili financirani dve raziskovalni nalogi, ena s področja pridobivanja več hrane in druga s področja razmejitev zemljišča za potrebe kmetijstva oziroma urbanizma. Kljub skromnim dotokom sredstev za potrebe občinskega raziskovalnega programa (10% od skupnega priliva, se kažejo že prvi znaki oživiljanja raziskovalne dejavnosti v naših OZD, saj je za leto 1984 že

pripravljenih 5 raziskovalnih nalog, namenjenih izboljšanju gospodarske rasti v naši občini.

Na osnovi motiviranosti raziskovalcev za inovacijske nagrade je možno ugotoviti, da je bilo v letih 1982—1983 posredovanih s strani OZD vsakokrat po 7 predlogov za nagradjevanje inovacijske dejavnosti, ki po svoji vsebini pomenijo velik prispevek znanja delavcev v OZD, po drugi strani pa poleg ekonomskih učinkov tudi neposredno uresničevanje v praksi načel družbenega planiranja, da se v razvojnih usmeritvah naslonimo na lastno znanje.

Program ORS bo uresničen v skladu z družbenim planom občine Ljubljana-Šiška za obdobje 1981—1985, s katerim so bile načrtovane osrednje naloge za raziskovalno področje (sodelovanje pri oblikovanju in izvajanju mestnih raziskovalnih programov, pospeševanje množične inovacijske dejavnosti v cilju povečevanja proizvodnosti, populariziranje raziskovalne dejavnosti med šolsko mladino, razpisovanje in nagradjevanje ustreznih nalog).

4. Zdravstvo

Izvajanje osnovnega zdravstvenega varstva se v občini uresničuje v skladu z družbenim planom, kljub upadanju realne vrednosti za zdravstveno varstvo namenjenih sredstev in razkoraku med razpoložljivimi in potrebnimi sredstvi.

V ZD Ljubljana skrbi en zdravnik za 1.134 prebivalcev, en zobozdravnik pa za 1.650 prebivalcev. Navedeno povprečje velja tudi za TOZD osnovnega zdravstvenega varstva Šiška, v katerem je bilo v letu 1982 zaposlenih skupno 361 delavcev v letu 1983 pa 363 delavcev.

Upravičeno je pričakovati, da se bo do leta 1985 v celoti uresničil osrednji vsebinski program osnovnega zdravstvenega varstva v občini Ljubljana-Šiška, ki je bil opredeljen s srednjeročnim planom občine. Že v letu 1984 bo predan namenu nov zdravstveni objekt v Medvodah, s katerim bo dopolnjena obstoječa mreža zdravstvenih objektov v občini, ki obsega v okviru TOZD-a osnovnega zdravstvenega varstva enote Šiška, Šentvid, Medvode, 9 obratnih ambulant ter šolske zobne ambulante v OŠ Richard Jakopič, Veljko Vlahovič, Milan Mravlje, Valentin Vodnik in Stane Kosec, kar nedvomno zadošča oziroma pokriva v prostorskem pogledu in glede opremljenosti celotne potrebe po nadaljnjem nemotenem in kontinuiranem izvajanju programa osnovnega zdravstvenega varstva v občini Ljubljana-Šiška — tudi z vidika potreb v naslednjem srednjeročnem obdobju 1986—1990, ne glede na nadaljnji porast prebivalstva.

5. Socialno varstvo

V okviru socialnega varstva se uresničujejo s srednjeročnim planom načrtovane naloge upoštevajoč dejstvo, da na izvajanje načrtane socialne politike neposredno vpliva hitro naraščanje življenjskih stroškov, ki je hitrejšje od rasti osebnih dohodkov, kar se je še posebej odrazilo v letu 1983. Tako je izredno hitro naraščanje cen in bistveno počasnejša rast osebnih dohodkov vse od leta 1981 pogojevala nadaljnje padanje življenjskega standarda občanov, pri čemer so prizadeti predvsem tisti občani z najnižjimi dohodki. Zaradi tega je občinska skupnost socialnega varstva v sodelovanju z mestno skupnostjo usmerjala napore za izvedbo postopka v okviru katerega je bilo realizirano usklajevanje in poenotenje meril za dodeljevanje družbeno denarnih pomoči, upoštevajoč dejansko socialno stanje družin. Pri tem je bil pripravljen in obravnavan osnutek samoupravnega sporazuma o osnovah in merilih za socialno varstvene pomoči ter osnutek samoupravnega sporazuma o enotnem postopku uveljavljanja socialno varstvenih pomoči, na osnovi katerega bi v Ljubljani izvajali enotno politiko glede dodeljevanja družbene pomoči najbolj prizadetim občanom.

Pri razreševanju celotne socialno varstvene problematike intenzivno sodelujejo skupnost socialnega skrbstva, otroškega varstva, stanovanjska skupnost, skupnost za zaposlovanje in pokojninsko invalidska skupnost, v okviru danih materialnih možnosti in dogovorjenih izhodišč.

6. Socialno skrbstvo

Področje socialnega skrbstva se kot element socialno varstvene politike intenzivno vključuje v razreševanje najbolj akutnih problemov zagotavljanja socialne varnosti občanov in delovnih ljudi.

Povzetek izvajanja posameznih oblik socialnega skrbstva v obdobju 1981—1983.

a) Izvajanje družbeno denarnih in drugih oblik pomoči

	1980	1981	1982	1983	1984
Štev. koristnikov	1844	2247	2082	2069	1752

b) Na področju izvajanja varstva otrok in mladostnikov z motnjami vedenja in osebnosti je bilo v letih 1981—1983 evidentirano določeno upadanje v posameznih letih (od 791 primerov v letu 1981 do 622 primerov v letu 1983).

c) V letu 1983 je bilo vključenih v rejniško oskrbo skupnost 90 otrok, od tega je bilo na novo vključenih 28 otrok, ukinjenih pa 21 rejniških razmerij.

d) Načrtovana dejavnost v zvezi z delom z zdravljenimi alkoholiki se izvaja v skladu s srednjeročnim planom, pri čemer je v 6 klubih vključenih 112 zdravljenih alkoholikov, skupaj s svojci pa klubi vključujejo 176 članov. Dejavnost klubov se vsestransko pozitivno vključuje v resocializacijo zdravljenih alkoholikov in v izvajanje preventivnega zdravstvenega varstva nasploh.

V letu 1984 in 1985 se bo program socialnega skrbstva uresničeval v skladu z družbenim planom občine v okviru danih materialnih možnosti, pri čemer pa je potrebno predvideti, da se bo zaradi nadaljnjega upadanja življenjskega standarda povečevalo število socialno prizadetih kategorij prebivalstva v občini nasploh, kar v preteklih treh letih ni bilo izrazito prisotno in specifično.

Center za socialno delo

S srednjeročnim planom so bile posebej opredeljene naloge centra za socialno delo.

Iz letnih poročil navedenega centra je možno ugotoviti, da center v celoti uresničuje celotni sklop operativnih nalog, ki se po vsebini nanašajo na uresničevanje vseh oblik socialnega skrbstva. Doseženi rezultati so odraz povezovanja centra z ustreznimi strokovnimi institucijami, socialnimi dejavniki v KS in organizacijami združenega dela in z drugimi socialnimi dejavniki. Pri razreševanju kompleksne problematike socialnega skrbstva, center ažurno sodeluje z vsemi SIS, ki se združujejo v skupnosti socialnega varstva pri razreševanju najbolj akutnih problemov socialnega skrbstva, ki so podrobneje opredeljeni v poročilu centra za leto 1983.

Pri izvajanju del in nalog se center sooča s kadrovskim deficitom. Center ima zaposlenih skupaj 25 delavcev. Glede na to, da je bilo prenešenih po letu 1980 na center za socialno delo več novih nalog, ki so jih prej opravljale druge institucije (sodišča...), obseg del pa se je povečal tudi zaradi novega zakona o socialnem skrbstvu, bi bilo potrebno proučiti možnosti, da se center kadrovsko izpopolni (psiholog, pravnik).

Dom starejših občanov, vključuje 228 domskih oskrbovancev, od katerih je le 84 pokretnih.

Dom se v celoti vključuje v razreševanje socialno varstvene dejavnosti tudi za starejše občane, ki niso vključeni v domsko varstvo (nudenje dnevnega varstva, prehrane in drugih uslug).

Po stanju december 1983 je z območja občine Ljubljana-Siška vključenih v 29 splošnih socialnih zavodih v Sloveniji skupno 379 občanov, od tega 141 v Dom starejših občanov Marije Draksler Marijane, kar pomeni, da smo s tem domom pokrili le okoli 37 % potreb po vključevanju starejših občanov v domsko oskrbo.

V letu 1984 in 1985 se bo dom soočal z nadaljnjim povečevanjem števila nepokretnih oskrbovancev, kar bo nujno teralo povečanje števila kadra zlasti v negovalnih enotah. Posebno pozornost bo potrebno usmerjati poslovanju doma, ki se je izvajalo v letu 1983 v mejah rentabilnosti.

7. Kultura

V skladu s srednjeročnim planom se uspešno izvaja ljubiteljska kulturno-umetniška dejavnost v obstoječih društvih. Pri tem so bili realizirani številni nastopi društev po Sloveniji in izven domovine. V mednarodnem merilu se je afirmirala folklorna skupina Emona, lutkovno gledališče »Pengov«, KUD OTH Pirniče, godba na pihala Litoštroj in nekateri vokalni ansambli.

Osrednji problem nadaljnjega delovanja kulturnih društev se nanaša predvsem na pomanjkanje sredstev za

vzdrževanje obstoječih kulturnih domov in njihovo sanacijo ter sredstev za nakup opreme.

Na področju knjižničarske dejavnosti izstopa problem prostorskega primanjkljaja, s katerim je soočena centralna knjižnica v Šiški ter problem zagotavljanja prostora za odpiranje novih podružničnih knjižnic na območjih oziroma v novih soseskah.

V leto 1984 in 1985 se prenaša tudi problematika zagotovitve finančnih sredstev za dokončno izvedbo vseh še nerealiziranih apertacijskih del na objektu Vodnikove domačije, ki je bil sicer predan namenu, pri tem pa še niso zagotovljena sredstva za financiranje osnovne programske dejavnosti.

8. Telesna kultura

V obdobju 1981/1983 se je zmanjšalo število telesnokulturnih društev od 105 na 82, kar je posledica zmanjšanja sredstev za delovanje manjših društev v KS.

V telesnokulturne aktivnosti je vključenih 16.500 občanov, od tega 14.000 v množično telesno kulturo, 1.563 v vrhunski šport, v strokovni kader pa je vključenih 897 strokovnih delavcev.

Na območju občine je po popisu iz leta 1982 evidentiranih 214 telesno kulturnih objektov in površin. V izvajanju je dokončanje športnega parka ŽSD Ljubljana, zaradi pomanjkanja finančnih sredstev pa je ustavljena nadaljnja gradnja športnega objekta TVD Partizan v Spodnji Šiški.

Kot poseben problem je možno izpostaviti pomanjkanje sredstev za vzdrževanje telesno kulturnih objektov, pri čemer zlasti izstopa problem športnih objektov Zavoda Tivoli, kar je v glavnem posledica nizke amortizacije.

Za leto 1984 in 1985 je možno predvideti, da se bo program telesno kulturnih dejavnosti v glavnem vsebinsko uresničeval v skladu z družbenim planom občine.

Naloge, ki do leta 1985 ne bodo realizirane po posameznih področjih družbenih dejavnosti (ocena)

1. Izobraževanje — osnovno šolstvo:

— zaradi še vedno prisotnega prostorskega deficita v OŠ in manjkajočih finančnih sredstev do leta 1985 ne bo uresničena 15 %-na vključitev učencev v COŠ.

2. Kultura:

— zaradi manjkajočih finančnih sredstev ne bo izvedena srednjeročna naloga glede načrtovanega odpiranja podružničnih knjižnic v novih soseskah, iz enakih razlogov tudi ne bo pridobljen manjkajoči prostor za centralno knjižnico v Šiški, neadaptirani bodo ostali podstrešni prostori v Vodnikovi hiši, vprašljiva pa je tudi obnova gradu Goričane.

3. Telesna kultura:

— ne bo realizirana 30 %-na vključitev občanov in delovnih ljudi v množično telesnokulturne aktivnosti, ker za tovrstno dejavnost primanjkuje telesno kulturnih objektov in površin ter finančnih sredstev za pokrivanje osnovnih funkcionalnih stroškov.

Nekatere naloge, ki bi jih bilo potrebno upoštevati pri oblikovanju smernic za pripravo srednjeročnega plana občine 1986—1990

1. Objekti družbenega standarda:

— optimalno bo potrebno izkoristiti obstoječo mrežo vzgojnovarstvenih, osnovnošolskih in zdravstvenih objektov, da bi se tako uravnotežil osnovni materialni pogoji dela pri izvajanju prednostnih in osnovnih programov v SIS in OZD družbenih dejavnosti,

— posebno pozornost bo potrebno namenjati vzdrževanju in uporabi opreme ter vzdrževanju objektov, za kar naj bi bili posebej odgovorni poslovodni organi in drugi odgovorni dejavniki v posameznih OZD družbenih dejavnosti kot tudi uporabniki,

— prizadevati si bo potrebno za uresničevanje nadaljnjih integracijskih procesov, ki bi lahko vplivali na zmanjševanje družbene režije ob hkratnem dvigu kvalitete dela,

— glede na to, da bo zaradi nadaljnjega povečevanja življenjskih stroškov v naslednjem obdobju še hitreje naraščalo število socialno prizadetih občanov, bo potrebno izvajati vse vrste družbeno denarnih pomoči selektivno v okviru enotne evidence s posebnim poudarkom na zagotavljanju socialne varnosti otrok in mladine, brezposelnih in starejših občanov,

— na področju kulture in telesne kulture bo potrebno še nadalje izvajati množične oblike dejavnosti v okviru razpoložljivih prostorskih in kadrovskih zmogljivosti. Posebno pozornost bo potrebno nameniti razrešitvi prostorskega primanjkljaja, s katerim je soočena centralna knjižnica v Šiški.

V. SPLOŠNA PORABA

Uresničevanje družbenega plana na področju splošne porabe je skladno z zastavljenimi cilji za to obdobje. Iz sredstev splošne porabe smo financirali tiste naloge in obveznosti, ki so določene z zakonom o financiranju splošnih družbenih potreb, v odlokih in sklepih skupščine občine in družbenih dogovorih ter sporazumih, ki so urejali oblikovanje in razporeditev sredstev splošne porabe.

Občinska skupščina je v skladu z družbenim dogovorom o davčni politiki v SR Sloveniji predpisovala izvirne proračunske prihodke. Stopnje iz osnove davkov in prometnih davkov ter taks so bile enake v vseh petih občinah Ljubljane in usklajene z drugimi občinami v regiji in SR Sloveniji.

Za skupne naloge, za katere so se ljubljanske občine dogovorile, oziroma izhajajo iz statuta in drugih normativ-

nih aktov, da jih financiramo iz proračuna mesta Ljubljana, smo iz sredstev proračuna namenili dogovorjeni delež skladno z vsakoletnim dogovorom o oblikovanju splošne porabe v občinah in mestu Ljubljana.

V letu 1983 je bil izvršen pomemben premik pri oblikovanju enotnih meril za objektivnejše oblikovanje porabe med šestimi proračuni v Ljubljani. Tako je bilo sprejeto izhodišče za oblikovanje in razporejanje sredstev splošne porabe na zasedanju naše skupščine dne 18. julija 1983 naslednjih sredstev splošne porabe:

1. za oblikovanje globalne višine sredstev splošne porabe posamezne občine v okviru skupne bilance sredstev splošne porabe v Ljubljani,

2. za delež sredstev splošne porabe občine, ki ga je posamezna občina dolžna združiti za skupne naloge mesta,

3. za financiranje dejavnosti krajevnih skupnosti,

4. za financiranje temeljne dejavnosti organov pravosodja,

5. za druge naloge skupnega pomena v mestu, za katere so se občine posebej dogovorile.

Uveljavitev teh kriterijev ima neposreden vpliv na oblikovanje in razporeditev splošne porabe za leto 1984 in 1985.

BILANCA SPLOŠNE PORABE V TEM SREDNJEROČNEM OBDOBJU JE NASLEDNJA:

(v 000 din)

Besedilo	Realizacija			Plan in ocena 1984	Ocena 1985	Indeks				
	1981	1982	1983			81	82	83	84	85
1. Prihodki za limitirano porabo	251.470	288.087	323.402	372.575	439.638	100	115	129	148	175
2. Prihodki za nelimitirano porabo	14.654	23.606	30.851	35.410	41.784	100	161	211	242	285
I. Skupaj dovoljena poraba občine od izvirnih prihodkov (1 + 2)	266.124	311.693	354.253	407.985	481.422	100	117	133	153	181
4. Prihodki od vrnjenih sredstev kreditov	22.063	8.100	21.978	18.433	400	100	37	100	84	2
5. Prenešena neporabljena sredstva iz preteklega leta	685	665	3.507	5.148	1.000	100	97	512	752	146
II. Splošna poraba občine (I + 4 + 5)	288.872	320.458	379.738	431.566	482.822	100	111	131	149	167
6. Združevanje sredstev za mestni proračun	58.902	80.948	161.965	183.460	216.483	100	137	275	311	368
III. Splošna poraba občine in mesta (II + 6)	347.774	401.406	541.703	615.026	699.305	100	115	156	177	201
7. Izvirni prihodki nad dovoljeno porabo	84.183	126.737	24.423	11.765	—	100	151	29	14	—
IV. Razporejeni prihodki (III + 7)	431.957	528.143	566.126	626.791	699.305	100	122	131	145	162

VI. SPLOŠNA LJUDSKA OBRAMBA IN DRUŽBENA SAMOZAŠČITA

Splošno ljudsko obrambo in družbeno samozaščito kot obliko in vsebino organiziranosti naše samoupravne družbene skupnosti smo v tem planskem obdobju uresničevali v zelo zahtevnih razmerah, zaostrenih družbenoekonomskih in s tem tudi družbenopolitičnih odnosov in razmer.

Začrtane naloge v družbenem planu občine, ki jih je sprejel svet za splošno ljudsko obrambo in družbeno samozaščito in skupščina občine, se je prek izvršnega sveta in drugih organov in organizacij na nivoju občine v celoti izvajala.

Nadaljevalo se je s široko zastavljenim delovanjem nosilcev in subjektov splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite od delovnih ljudi in občanov, prek družbenopolitičnih organizacij, krajevnih skupnosti, organizacij združenega dela, samoupravnih organizacij in skupnosti za nadaljnjo krepitev obrambnih in samozaščitnih aktivnosti.

V temeljnih in drugih organizacijah združenega dela, v krajevnih skupnostih ter drugih samoupravnih organizacijah in skupnostih so bili ustanovljeni komiteji za splošno ljudsko obrambo in družbeno samozaščito kot družbeno in politično operativni organi, ki usmerjajo in usklajujejo obrambno samozaščitno delovanje v okolju, kjer so organizirani in zagotavljajo enotnost, pravočasnost in učinkovitost tega delovanja v primeru potrebe.

Obrambni in varnostni načrti vseh nosilcev političnega in gospodarskega sistema z realnim dopolnjevanjem, ažu-

riranjem in preverjanjem postajajo vse realnejši, konkretni in njihova realizacija predstavlja možnost za učinkovit prehod na delovanje ob vseh vrstah nevarnosti (izredne razmere, vojne razmere, naravne nesreče ...).

Iz dosežene stopnje razvoja posameznih sestavin splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite ob upoštevanju aktualnih varnostnih, obrambnih in zaščitnih razmer, usmeritev za celotno srednjeročno obdobje do 1985 izhajajo tudi globalne naloge dela v letu 1984. Le-te so določene že v resoluciji o politiki izvajanja družbenega plana občine v letu 1984. Te usmeritve so pot za uresničitev osnovnega cilja, to je povečati in doseči višjo stopnjo varnostne, obrambne in samozaščitne pripravljenosti, z usklajenim razvojem vseh sestavin splošne ljudske obrambe, z upoštevanjem dejanskih materialnih možnosti.

Do konca tega srednjeročnega programa moramo dejavnost usmeriti predvsem na dodelavi varnostnih načrtov s posebnim poudarkom na kvalitetnejši in realni izdelavi politično varnostnih ocen, ki je podlaga za načrtovanje ukrepov, nalog in aktivnosti za preprečevanje in odpravljanje izrednih razmer, realnejše načrtovanje proizvodnje ob neposredni vojni nevarnosti in v vojni ter samoupravno sporazumevanje za zagotavljanje pogojev za delovanje gospodarskih in družbenih dejavnosti v vojni, ki imajo skupen pomen za obrambo države.

Nadaljevali in poglobljali bomo nadaljnji razvoj sistema družbene samozaščite kot sistemsko in organizacijsko vključevanje varnostnih in samozaščitnih funkcij družbe v politični sistem socialističnega samoupravljanja, v katerem bo vsak delovni človek in občan v svojem temeljnem delovnem in življenjskem okolju opravljal tudi to družbeno funkcijo neposredno na samoupraven način.

VII. KRAJEVNE SKUPNOSTI

V obdobju 1981—1983 so se konstituirale ter samoupravno zaživele novoustanovljene krajevne skupnosti.

Pripravili smo družbeni dogovor o temeljnih načelih združevanja sredstev za zadovoljevanje skupnih potreb delovnih ljudi in občanov v krajevnih skupnostih. Dogovor ni zaživel, ker k njemu niso pristopile samoupravne interesne skupnosti, ki so eden izmed dejavnikov. Sprejeli smo samoupravni sporazum o merilih in kriterijih za udeležbo posamezne krajevne skupnosti na dohodku iz sredstev proračuna občine Ljubljana-Šiška.

Delavci v krajevnih skupnostih so ustanovili delovno skupnost, sprejeli vse temeljne samoupravne akte, izvedli postopek konstituiranja ter izvolili organe upravljanja in delegacije delovne skupnosti.

V okviru veljavne zakonodaje in razpoložljivih sredstev smo reševali prostorsko problematiko krajevnih skupnosti. Komunalna skupnost občine Ljubljana-Šiška je uspešno sodelovala pri reševanju skupnih interesov in potreb krajanov, ki se financirajo delno iz samoprispjevka, delno pa iz sredstev komunalne skupnosti. Za realizacijo programa dela krajevnih skupnosti moramo v bodoče tesneje sodelovati z organizacijami združenega dela in samoupravnimi interesnimi skupnostmi.

Prostorski pogoji krajevnih skupnosti se bodo reševali v okviru možnosti.

Izvršni svet ocenjuje, da se temeljne naloge srednjeročnega družbenega plana uspešno uresničujejo in da bo dosežena načrtovana ekonomska in družbena rast. Doseženi rezultati naj bodo, kljub težjim pogojem, vzpodbuda za realizacijo vseh planiranih ciljev v obdobju 1981—1985, predvsem na področjih, ki so ključna za nadaljnji razvoj občine.

SKUPŠČINA OBČINE LJUBLJANA-ŠIŠKA

Komisija za turizem, trgovino in gostinstvo

Ljubljana, 11. 5. 1984

STANJE GOSTINSTVA IN TURIZMA V OBČINI LJUBLJANA-ŠIŠKA*

V okviru narodnega gospodarstva pomenita turizem in gostinstvo pomembno panogo, ki s svojim kvalitetnimi storitvami vpliva na povečanje družbenega proizvoda ter na povečanje konvertibilnih prilivov. Organske ločnice med turizmom in gostinstvom pravzaprav ni, ker se oba medsebojno dopolnjujeta in drug za drugega opravljata propagando.

V občini Ljubljana-Šiška ta panoga predstavlja 0,9 % družbenega proizvoda, v panogi pa je zaposlenih okrog 2 % vseh delavcev v občini.

(v 000 din)

	Leto 1982	Leto 1983	Indeks 1983 v celot. 1982	Delež gostin. v celot. gospod. v I. 1983
Celotni prihodek	490.359	639.921	131	0,6
Doseženi dohodek	196.687	259.966	132	0,9
Doseženi čisti dohodek	156.117	208.464	134	1,2
Akumulacija	7.240	25.340	350	0,4
Povprečno št. zaposlenih na podlagi delovnih ur	652	648	99	2,1

* Gradivo je obravnavala komisija za turizem, trgovino in gostinstvo, naknadno pa so ga dopolnili delavci komiteja za družbeno planiranje in gospodarstvo.

Organizacije združenega dela iz dejavnosti gostinstva so v letu 1983 ustvarile 639.921 tisoč din celotnega prihodka in je bil v primerjavi z letom 1982 večji za 31 % (celotno gospodarstvo občine za 44 %). V celotnem prihodku gospodarstva občine predstavlja celotni prihodek gostinstva in turizma le 0,6 %.

Dohodek je bil v letu 1983 realiziran v vrednosti 259.966 tisoč din in je bil od leta 1982 večji za 32 % (v celotnem gospodarstvu občine večji za 42 %). V doseženem dohodku gospodarstva predstavlja dohodek gostinstva in turizma 0,9 %. Razporejeni dohodek pa je znašal 273.574 tisoč din in je bil od leta 1982 večji za 39 %.

OZD iz dejavnosti gostinstva in turizma so v letu 1983 dosegle 208.464 tisoč din čistega dohodka in se je v primerjavi z letom 1982 povečal za 34 % (celotno gospodarstvo za 36 %). V celotnem doseženem čistem dohodku gospodarstva predstavlja doseženi čisti dohodek gostinstva in turizma 1,2 %.

Število zaposlenih se je v letu 1983 na področju gostinstva in turizma zmanjšalo za 1 %, medtem ko se je v celotnem gospodarstvu povečalo za 1 %.

Devizni prilivi za opravljene storitve so znašali 3.427 tisoč din, in to iz konvertibilnega področja. V občinskih prilivih ne predstavljajo bistvenega pomena.

Mercator — DO Hoteli — Gostinstvo — TOZD Hotel Ilirija je najpomembnejši nosilec gostinske dejavnosti na področju občine Ljubljana-Šiška, ki ima svoje enote razporejene tudi na področju drugih slovenskih občin. Morda prav zaradi tega ni mogel prevzeti vloge nosilca razvoja gostinstva in turizma v občini. Sedaj začrtana politika posodabljanja posameznih enot pomeni dvig kulturne ravni prostora, kvalitete postrežbe, pestrosti ponudbe jedi in specializacije. Ob notranji konsolidaciji organizacije in poslovanja bi TOZD lahko prevzela vlogo nosilca turističnega razvoja, zlasti na področju Zbilj in Dragočajne.

Motel Medno posluje kot temeljna organizacija v okviru delovne organizacije Kompas Jugoslavija, preko katere pridobi tudi največ gostov. Delovna organizacija je zagotovila tudi sredstva za sanacijo centralnega objekta hotela in obnovitve 74 ležišč, kar je motel dvignilo v II. kakovostni razred. Organizacija v perspektivi nima namena širiti dejavnosti, namerava pa urediti okolico za rekreacijsko ponudbo.

Integral, DO Golfurist TOZD Gostinstvo je bil vse doslej praktično na nivoju obrata družbene prehrane in nastanitvenega centra za delavce Integrala, ponudba tranzitnih nočitev pa je bila v zadnjih letih sekundarnega pomena. Zaradi izredno skromnih finančnih možnosti, ki izvirajo iz takega načina poslovanja TOZD in velikih obveznosti delovne organizacije kot celote, vpliva te OZD na razvoj ponudbe v gostinstvu praktično ni bilo.

Temeljne organizacije združenega dela nimajo razvojnih konceptov, prav tako pa ne sredstev za njihovo izvedbo. SOZD Integral je odstopil od nameravane gradnje hotela v soseski ŠS 7/1, tako da novih prenočitvenih kapacitet hotelskega tipa v občini ne bo. Posebno obliko gostinske dejavnosti predstavlja obrat Gostinskega šolskega centra hotel Bellevue, ki je tudi šola za gostinske delavce.

Za tranzitni promet je v občini pomembna pogodbeno organizacija združenega dela Kanu z obratom gostilna Na klancu v Medvodah in obratom v Valburgi in Nastanitveni center ob Celovški cesti.

Gostinske storitve nudijo tudi obrati oziroma bifeji, katerih je 15: Emona Merkur v Kosezah in Dravljah, Mercator Rožnik TOZD Grmada (Trg komandanta Staneta, Celovška cesta 104 in 99, Sojerjeva ulica, Černetova ulica, Derčeva ulica, Vižmarje, Ulica bratov Babnik), ABC Pomurka Delikatesa (Celovška cesta), KZ Metlika (Metliški hram, Srednje Gameljne, Vodice, Podutiška cesta).

Na področju turizma imamo v občini objekte, ki so namenjeni inozemskemu in domačemu gostu: kamp Dragočajna, v katerem smo razširili prenočitvene kapacitete, Zbiljsko jezero, Šmarna gora, Rašica, kmečki turizem v Dolomitih in Vodica, izletniški turizem na Toškem čelu, na Trnovcu in Topolu.

Gostinske usluge nudijo tudi nekatere organizacije, katerih osnovna dejavnost ni gospodarske narave: planinski društvi na Rašici in Govejku, društvi upokojencev v Šiški in Medvodah ter rekreacijski center Mostec.

V okviru kompleksa hale Tivoli deluje več gostinskih lokalov zasebnega sektorja z različno ponudbo.